

Lymbus

MAGYARSÁGTUDOMÁNYI FORRÁSKÖZLEMÉNYEK

Budapest
2016

Lymbus

MAGYARSÁGTUDOMÁNYI FORRÁSKÖZLEMÉNYEK

Főszerkesztő

Ujváry Gábor

Felelős szerkesztő

Lengyel Réka

Olvasszerkesztő

Nyerges Judit

A szerkesztőbizottság tagjai:

Boka László, Fazekas István, Geccsényi Lajos, Jankovics József, K. Lengyel Zsolt, Katona Csaba, Kollega Tarsoly István, Mikó Árpád, Monok István, Oborni Teréz, Pálffy Géza, Petneki Áron, Szentmártoni Szabó Géza, Varga Katalin

A kötetet kiadja

*a Balassi Bálint Magyar Kulturális Intézet, a Klebelsberg Kuno Alapítvány,
az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára,
a Nemzetközi Magyarástudományi Társaság és az Országos Széchényi Könyvtár*

Balassi
Intézet

archívum
Magyar Nemzeti Levéltár

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

HU ISSN 0865 0632

Kiadja a Balassi Intézet és az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont

Felelős kiadó: Fodor Pál főigazgató

Borítóterv: Csizmadia Kata

Nyomdai előkészítés: MTA BTK Történettudományi Intézet

tudományos információs témacsoport

Nyomdai munka: Prime Rate Kft.

Felelős vezető: Dr. Tomcsányi Péter

Tartalom

- 9 BILKEI IRÉN
Közöletlen Jagelló-kori oklevelek a Csányi család levéltárából
- 17 KISS FARKAS GÁBOR
„Mindent el kell hinnünk és meg kell tartanunk, ami a Bibliában van?” Gosztonyi János győri püspök kérései és Iodocus Clichtoveus párizsi teológus válaszai: *Nonnullarum questionum dissolutio* (1517)
- 45 SZENTMÁRTONI SZABÓ GÉZA
Bajnaky István hat levele Trencsén város levéltárából, Balassi Bálint és német virágénekek említésével
- 57 HÁMORI NAGY ZSUZSANNA
Francia követjelentések Bethlen Péter és kísérete brüsszeli és velencei tartózkodásáról
- 67 SZABÓ ANDRÁS PÉTER
A besztercei levéltár jegyzékei az erdélyi fejedelmi udvarról (1636–1659)
- 123 MARTÍ TIBOR – MONOSTORI TIBOR
A Spanyol Monarchia értesülései a Magyar Királyságról. Castañeda márki titkárának „interjúja” Esterházy Miklós nádorral (1639)
- 141 BALOGH ZSUZSÁNNA – BARTA M. JÁNOS
Bánffy Dénes levelei Csáky Istvánhoz (1667–1669)
- 171 BUJTÁS LÁSZLÓ ZSIGMOND
Magyar vonatkozású levelek Gerard Hamel Bruyninx levéltárából (1676–1677)
- 187 KOVÁCS ZSUZSA
Attila sírja Lippánál

- 199 TÓTH FERENC
Az irodalom és a diplomácia vonzásában. Charles Gravier,
Vergennes grófja François de Tott báróhoz írt levelei, 2. rész
- 235 VADERNA GÁBOR
Gróf Teleki Ferenc (1785–1831) levelei
- 275 ORBÁN JÁNOS – CSÖRSZ RUMEN ISTVÁN
Kéziratok és nyomtatványok egy marosvásárhelyi kereskedőház
boltozatából
- 315 TÓTH BARNA
„Magyar versekkel felelő Kaballa”. Pálóczi Horváth Ádám
versgenerátora
- 343 CZIFRA MARIANN
Kazinczy Ferenc grammatikája: helyesírás és kiejtés
- 367 ONDER CSABA
Kölcsey Ferenc: Előszámlálása azon Princiþiumoknak
mellyek a' Révai' Grammatikájában megállítatnak
- 377 TÓTH KÁLMÁN
Kiss József orvos levelei az MTA KIK Kézirattárában
- 389 SCHILLER ERZSÉBET
Magyar peregrinus tanárok – Nagyköröstől Oxfordig
és az Urálig
- 395 SZÉKELY TAMÁS
Vajkay Károly vasgyári igazgató jelentése az állami
foglalkoztatású munkások választójoggal történő
esetleges felruházásának ügyében (1904)
- 407 EGRY GÁBOR
Egy kiállhatatlan ember megpróbáltatásai. Kelemen Lajos
állam elleni izgatási pere Nagy-Romániában

- 425 JOÓ ANDRÁS
„Az ősi felfogáshoz képest egy bizonyos változás
mutakozik...” Iulio Maniu fejtegetései Magyarországról,
Romániáról és az erdélyi kérdéstről 1944 januárjában
- 443 LAKATOS ARTUR
A temesvári Madosz működése 1944. augusztus 23. –
október 1. között
- 451 RÁCZ JÁNOS
Kompromisszumra képtelenül. A Brit Kommunista Párt
és értelmisége az 1956-os forradalom idején

A besztercei levéltár jegyzékei az erdélyi fejedelmi udvarról (1636–1659)

Az erdélyi fejedelmi udvar szerkezetét, személyi összetételét és változásait illetően, az elmúlt évtizedekben megélenkült történelmi érdeklődés ellenére, igen sok a nyitott kérdés.¹ Különösen igaz ez az 1650-es évek előtti időszakra, amelyből még hiányosan sem maradtak ránk az udvar saját nyilvántartásai. A téma kutatásában így hangsúlyos szerep jut a külső forrásoknak, elsősorban a nagy városi levéltáraknak, hiszen a városok gyakran látták vendégül a fejedelem utazó udvarát. Az észak-erdélyi Beszterce forrásadottságai ebből a szempontból egészen kiemelkedőek. Nem csak egy, a fejedelem itteni tartózkodásairól vezetett külön számadáskönyv (1615–1668) áll a rendelkezésünkre, de a szervezési feladatokat kitűnően illusztráló bőséges levelezésanyag is.² A legnagyobb értéket azonban talán azok a – változó részletességű – listák, ún. „praebendajegyzékek” (*catalogus praebendariorum*) képviselik, amelyek tételesen felsorolják az udvartartás egyes csoportjait és tagjait. Ezeket a fejedelemnek a városba érkezése előtt a szállásosztó vagy más fejedelmi tisztviselő adta át, ám általában városi szerkesztmények formájában maradtak fenn. A ránk maradt forrásanyag mindenképpen a magisztrátus és a fejedelmi adminisztráció praktikus célú kommunikációjának terméke.

A forrástípus neve onnan ered, hogy a listák olykor megadják a nevek mellett az egyes személyeknek járó, alapélelmiszerekből álló fejadagot (*praebenda*), amelyet a városnak kellett biztosítania: az első három napon saját számlájára, a további napokon pedig a fejedelem költségén. A praebendajegyzékek jelentőségét elsősorban az adja, hogy éles fényt vetnek a fejedelmi udvar szerkezetére, amely más forrásokból, például a városi számadáskönyvekből nem rajzolódik ki ennyire élesen. A műfaj kialakulásáról meglehetősen keveset tudunk. Az Apafi-korból már a 19. századi kutatás is ismert ilyen katalógust,³ de I. és II. Rákóczi György korából eddig nem. Úgy tűnik, hogy a praebendajegyzék az erdélyi írásbeliség 17. századi fejlődésének terméke. Talán nem a véletlen műve, hogy Besztercén is csak 1638-ból ismerjük az első példát. A listákat gyakran ún. konyhai *limitatio* is kíséri, amely a fejedelem és családtagjai konyhájára naponta kért élelmiszer mennyiségét rögzíti.

Jelen forrásközlésben a besztercei levéltárnak az 1630 és 1660 közötti időszakból fennmaradt praebendajegyzékeit és azok mellékleteit adjuk ki.⁴ A gyűjtésbe a városi le-

¹ KOLTAI, 2001, 7-57; CZIRÁKI, 2011, 62-87; JENEY-TÓTH, 2012.

² A fejedelmek besztercei látogatásait és a rájuk vonatkozó forrásanyagait nemrég terjedelmes tanulmányban ismerttettem: SZABÓ, 2013.

³ Egy 1666. évi praebenda jegyzék kiadása: SZILÁGYI, 1894.

⁴ Kiadásunkba nem vettük fel a városi levelezésnek a fejedelmi udvarra vonatkozó egyéb forrásait: az élelmiszerek begyűjtésére vonatkozó listákat, az udvaroncok hitleveleinek másolatait stb. A besztercei levél-

véltár anyagáról készített budapesti mikrofilmeken kívül a beszercei levéltár Székesfehérvárott őrzött jelentős töredékét („Vathy József letétje”) is bevontuk.⁵ Mivel az iratok nagy része keltezetlen, és az 1951/1953 óta Kolozsvárott őrzött terjedelmes városi archívumban jelenleg csak a puszta dátumok segítségével lehet tájékozódni, ezért az eredeti anyag felkutatásáról a realitásokkal számolva egyelőre lemondtunk.

Közleményünk összesen tizenegy iratot (ezen belül kilenc udvartartási jegyzéket) tartalmaz. Utóbbiak minden alkalommal a fejedelmek hosszabb beszercei tartózkodásaihoz kapcsolódnak, 1638-ban, 1647-ben, 1649-ben és 1655-ben a száz városban megtartott őszi törvényszakokhoz, 1659-ben pedig a beszercei országgyűléshez. Bár magunk jobban kedveljük az annotált forráskiadásokat, most mégis lemondtunk a biográfiai jegyzetekről, hiszen ellenkező esetben a végeredmény a Rákóczi-kori erdélyi udvar életrajzi lexikona lett volna. A gyakran dátum nélküli és a mikrofilmeken téves évekhez besorolt jegyzékeket a fejedelmi látogatásokról vezetett számadáskönyvek és a jegyzékekben szereplő névsorok segítségével minden esetben sikerült hónapra pontosan kelteznünk. A forrásokat modern átírásban közöljük, a hiányokat szögletes, saját kiegészítéseinket pedig dőlt zárójellel feltüntetve. A standard névtani munkák és helynévtárak segítségével megkíséreltük a személyneveket is minden lehetséges esetben egyésíteni, modernizálni. Ettől csak néhány olyan nemesi család (pl. Bánffy, Fiáth) esetében tértünk el, amelyeknek régies írásmódja rögzült a történelmi irodalomban. A neveknek a kéziratokban szereplő eredeti alakját, alakjait az egyes sorok végén, szintén dőlt zárójelben és dőlt betűvel tüntettük fel. A rövidítéseket feloldottuk, kivételt csak a lovak számát megadó eq. (*equus*) rövidítés képez. A jegyzékeket abban a reményben adjuk közre, hogy támaszai lehetnek mind a későbbi proszopográfiai munkáknak, mind pedig az erdélyi fejedelmi udvar monografikus feldolgozásának.

A forrásokban szereplő mértékek

libra, ac (font) = kb. 0,4 kg

justa, ac (icce) = kb. 0,8 ÷ 0,9 l

octal, ia (ejtel) = kb. 1,36 l⁶

tár misszilis sorozatát tehát a jelzett időszak tekintetében sem aknáztuk ki teljesen a téma szempontjából.
– Ezúton szeretnénk megköszönni azt a segítséget, amelyet az MNL OL dolgozóitól, illetve a Fejér Megyei Levéltár munkatársaitól, különösen dr. Czetz Balázs igazgatótól a kutatás során kaptunk.

⁵ A beszercei városi levéltár újkori sorsáról, a budapesti mikrofilmananyag létrejöttéről: SZABÓ, 2007.

⁶ Egy 1638. évi jegyzékben az ejtel az iccével azonos mértéknek tekintik („justae sive octalia”). Ez arra utalhat, hogy bizonyos esetekben a klasszikusnál nagyobb iccével vagy kisebb ejtelrel számoltak.

Források

1.

1636. dec. 12. Jegyzék az udvari ifjak Beszterce vidékére rendelt lovairól.

(MNL OL X 1249. 1636/No. 172. – 454. filmtári tekercs)

Kétlapos fraktúr füzet, három írott oldallal. Feltehetően a fejedelemtől érkezett példány helyi másolata.

Többi forrásunkkal ellentétben nem fejedelmi látogatáshoz kapcsolódik, viszont névsort nyújt az udvar összefoglalóan udvari ifjak címszó alatt emlegetett kategóriájáról, amelyet a különböző feladatkörök alapján általában a bejárók, az étekgógók és az udvarló ifjak kisebb csoportjaira osztanak, néha ide értve a fejedelem nemes inasait is. (Ez a distinkció listánkban sajnos nem érvényesül.) Megmaradt az a kísérőlevél is, amelyet I. Rákóczi György a listával küldött: „Étekgógó, udvarló és bejáró ifjainknak lovai ez mostani hadi expedíciómban igen megvonódnán és fáradván, kellett az hűségtek districtusában bizonyos ideig nyugodalomnak okáért rendelnünk szolgáljokkal együtt, kik előtt Huszti István leszen gondviselőül.” (MNL OL X 1249. 1636/No. 175. 454. filmtári tekercs)

Anno 1636. die 12. decembris az ifjak lovait Beszterce vidékére rendelénk valami ideig

Gyulai Ferenc / <i>Giulai Ferencz/</i>	eq. 6.
Enyedi Mihály / <i>Eniedi Mihály/</i>	eq. 2
Csontos Pál / <i>Czontoss Pall/</i>	eq. 2
Borbély István / <i>Borbely Istvan/</i>	eq. 2
Lenkei István / <i>Lenkej Istvan/</i>	eq. 2
Keszi János / <i>Keszi Janos/</i>	eq. 2
Ghillányi Gergely / <i>Gilani Gergely/</i>	eq. 2
Makai György / <i>Makai Geörgy/</i>	eq. 2
Gyepesi Mátyás / <i>Giepesi Mattias/</i>	eq. 2
Székely Miklós / <i>Szekely Miklos/</i>	eq. 2
Jakab Mihály / <i>Jakab Mihály/</i>	eq. 2
Huszti István / <i>Huzti Istvan/</i>	eq. 2
Sebesi Miklós / <i>Sebesi Miklos/1</i>	eq. 2
Kozma János / <i>Kozma Janos/</i>	eq. 2
Solti Péter / <i>Soti Peter/</i>	eq. 2
Latus equorum	34

Pávai Dávid / <i>Pauai David</i> /	eq. 2
Jaklin György / <i>Jaklini Georgy</i> /	eq. 2
Görgei Sándor / <i>Georgej Sandor</i> /	eq. 2
Kun István / <i>Kun Istvan</i> /	eq. 2
Hatvani János / <i>Hatvani Janos</i> /	eq. 2
Derzsi Ferenc / <i>Dersi Ferencz</i> /	eq. 2
Zvonorics Ferenc / <i>Vonoricz Ferencz</i> /	eq. 2
Fejér Gáspár / <i>Fejer Gaspar</i> /	eq. 2
Csiszár Gergely / <i>Cziszar Gergely</i> /	eq. 2.
Pálfi András / <i>Palphi Andras</i> /	eq. 2
Gulácsi Ambrus / <i>Gulaczi Ambrus</i> /	eq. 2
Katonai Mihály / <i>Katonai Mihalj</i> /	eq. 2
Harsági Farkas / <i>Harsagi Farkas</i> /	eq. 2
Kazai György / <i>Kazai Georgy</i> /	eq. 2
Latus equorum	28
Fitter Zsigmond / <i>Fitter Sigmond</i> /	eq. 3
Chernel György / <i>Chernel Georgy</i> /	eq. 2
Kovács Zsigmond / <i>Kouacz Sigmond</i> /	eq. 2
Ibrányi Ferenc ² / <i>Ibrani Ferencz</i> /	eq. 3
Latus equorum	7
Maurer Mihály / <i>Maurer Mihalj</i> /	eq. 5
Posoltzki Ádám / <i>Posoltzki Adam</i> /	eq. 7
Bárci László / <i>Barczy Lazlo</i> /	eq. 6
Szegedi Mihály / <i>Szegedi Mihalj</i> /	eq. 3
Bánóci Ferenc / <i>Banoczi Ferencz</i> /	eq. 3

¹ 1638-ban étekfogó. MNL OL X 1249. 1638/No. 201. (455. tekercs).

² A sor utólagos beszáras, a lovak összesítésébe ezért nem számolták bele.

2.

1638. okt. 26. I. Rákóczi György és Lorántffy Zsuzsanna udvarának praebendajegyzéke, illetve a fejedelem és fia, ifjabb Rákóczi György konyhájának limitatiója

(Két példányban: MNL OL X 1249. 1638/No. 295. és Uo. No. 296.
– 456. filmtári tekercs)

Az 1638/No. 295. egy három lapból álló fraktúr füzet, az 1638/No. 296. pedig folio méretű kétlapos (négyoldalas) irat. Az első a beszercei jegyző jellegzetes írásával készült, a másik pedig egy másik egykorú kéz munkája. Feltehetően az utóbbi példány az 1638/No. 295. másolata. Bár az 1638/No. 296. néhány pontján jellegzetes szövegromlást (pl. a 4-es 9-esnek olvasása) lehet felfedezni, egyes sorok pedig hiányoznak belőle, és tagolása sem olyan világos, mint a fraktúr füzetnek, néhányszor komoly segítséget jelentett az értelmezésben.

A praebendajegyzék I. Rákóczi György és családja 1638. őszi (<1638. okt. 23. - 1638. nov. 15.>) csaknem négyhetes beszercei tartózkodása kapcsán született, amelynek apropóját az erdélyi vármegyék számára tartott törvényszak adta. A forrás a legtöbb udvari csoport esetében csak annak nevét, esetleg létszámát adja meg, viszont az egész udvart felöleli. Vázlatosan Lorántffy Zsuzsanna fejedelemasszony külön udvartartása is szerepel benne.

Catalogus praebendariorum curiae familiarum Albensium suae celsitudinis, die 26. octobris anno 1638

	Fejér cipó/ Librae /panis/ albi ¹	Medioctis cipó/Librae / panis/nigri	Abrakcipó	Bor ejtel/ Vini iustae sive octalia
Urunk őnagysága asztalára				30
Urunk őnagysága italára külön borból				
Asszonyunk őnagysága italára				
Az úr őnagysága italára			2	
Putnoki uramnak / <i>Putnaki</i> /	4	8	9	

Konyhamester uramnak	16		16	12
Secretarius uramnak	6	12		4
Két komornyikoknak	8		4	5
Egy török deáknak	4		4 ²	2
Szalárdi János uramnak / <i>Szalardi Janos</i> /	4	4		2
Három portai postáknak			4	10
Urunk őnagysága két asztalnokjának	8		8	4
15 étékfogóknak	60			30
14 bejáróknak	56			28
Urunk őnagysága házórző és bejáró inasnak, négynek	16		4	8
Nyolc udvarlóknak	32			16
Szegedi Mihály pohárnoknak / <i>Szegedi Mihaly</i> /	4		4	2
Maurer Mihálynak / <i>Maurer Mihaly</i> /	4		4	2
Négy pohárnok inasoknak	16			
Egy bor innyaadónak	4		4	2
Egy víz innyaadónak	4			1
Egy bortöltőnek	4		4	2
Egy borhordónak	4			
Maróti Mihály tálnoknak / <i>Marotbi Mihaly/Mihaly</i> /	4		4	2
Egy borsolónak	4		4	2
Egy tálmosónak		6		1 ½ ³
Étekfogók és bejárók pohárnokinak	8			
Urunk őnagysága asztalára az úr őnagysága asztalával együtt szelének	12			
Az konyhára étékben	16		20	5
Az úr őnagysága étékfogóinak és inasnak	44		18	12
Egri Györgynek / <i>Egri Gorg/Gjeorgj</i> /		4		1 ½
Balpataki uram szolgálóinak / <i>Balpataki/ Bal Pataki</i> /		6		
Putnaki uram szolgálóinak / <i>Putnaki</i> /				16 ⁴
Monaki uram szolgálóinak / <i>Monaki</i> /				8
György deák uram szolgálóinak / <i>Gjeorgy Deak</i> /				4
Asszonyunk őnagysága étékfogóinak	20			12
Asszonyunk négy inasnak	16			8
Asszonyunk őnagysága asztalnokának	4		4	2

Asszonyunk őnagysága pohárnokának	4		4	2
Egy tálmosónak		4		2
Asszonyunk őnagysága felső leányasszonyinak	32			10
Asszonyunk varró leányasszonyinak	28		4	5
Két mosóknak		8		1
Asszonyunk két sütőinek				4
Leányasszonyok három inasnak			12	
Lovászmesterek				
Szerédi István uramnak / <i>Szeredi Istvan/</i>	20		24	36
Nagy Benedeknek / <i>Nagy Benedek/</i>	4		4	2
Kincses Györgynek / <i>Kincses Gjeorgj/Györg/</i>	4		4	2
Szunyogh Jánosnak / <i>Szunyogh/Szunnyak Janos/</i>	6			
Szilágyi Istvánnak / <i>Szilagyj/Szilagi Istvan/Istwan/</i>	4		4	2
Péter Mártonnak / <i>Peter Marton/</i>	4		4	2
Balásházi uramnak / <i>Balashazi/</i>	4		4	2
Szakácsok				
János mester főszakácsnak / <i>Janos mester/</i>	4			2
Simon mesternek / <i>Simon Mester/</i>	4			2
Nagy Andrásnak / <i>Nagy Andras/</i>	4			3
Fogarasi Andrásnak / <i>Fogarasi Andras^f/</i>	4			3
Zöld Mihálynak / <i>Zeold/Zeold Mihalj/Mihaly/</i>	4			1 ½
Szakács Györgynek / <i>Szakacz Gjeorgy/Görg/</i>	4			1 ½
Bukor szakácsnak / <i>Bukor Szakacz/</i>	4			3
Szakács Pálnak / <i>Szakacz Pal/</i>	4			3
Szakács Pecónak / <i>Szakacz Petzo/Peso/</i>	4			3
Három konyhasáfároknek	12			9
Hét konyhaajtónállóknak		28		
Négy szakácsinasoknak			16	
Trombitás Jánosnak / <i>Trombitas Janos/</i>	4		4	3
Tíz trombitásoknak	8	34		13
Egy rézdobosnak			4	1
Hét ajtónállóknak		28		10 ½ ⁶
Tíz csatlósoknak		40		15
Két borbélyoknak	8		4	4
Egy feredősnek	6			2

Két patikáriusnak	8		8	4
Hat kovácsoknak		26	8	12
Szabó Tamásnak / <i>Szabo Thamas/</i>	4		4	2
Egy zászlótartónak		6		
Egy pataki síposnak		4		
Egy puskaagycsinálónak	4		4	2
Tolvaj Ferencnek / <i>Tolvaj Ferentz/Ferenz/</i>		4		
Erdélyi Györgynek / <i>Erdelj/Erdeli Geörg/Görg/</i>	6		4	3
Kis Lukácsnak / <i>Kis Lukacz/</i>	4		4	3
Balog János puskásnak / <i>Balogb//Balog Janos/</i>		6		1 ½
Kóhalmi és kapusi öt puskásoknak		30		7 ½
Hét tót puskásoknak		42		10 ½
14 agárhordozóknak			60	21 ½
Agárhordozóknál ⁷ levő 38 agaraknak			114	
Agárhordozó és kopópecér inasoknak			8	
Nyolc kopópecérnek			14	13
Az úr őnagysága agarainak, kopóinak és vizsláinak			44	
Hat madarászoknak		5	29	10
Ifjagnál levő 52 agaraknak			156	
Urunk őnagysága 24 ⁸ lovászinak			96	5
Az úr őnagysága 4 lovászinak			16	2
Urunk őnagysága 32 rendbeli lovak mellett levő kocsisoknak fellajtárostól, mikor jelen vagynak – Az kocsisokat nominanter kell szólítani	8		248	4 ½

¹ A „/” jel előtt az oszlopoknak az 1638/No. 296-ban szereplő elnevezését találjuk, utána pedig az 1638/No. 295-ben szereplő (latin nyelvű) alakot. Az 1638/No. 295-ben a négy oszlop félrevezető módon csak három címmel bír, a „Vini justae sive octalia” felirat a harmadik és negyedik oszlopok közös feliratának tűnik. A tévesztést az 1638/No. 296. segítségével lehetett tisztázni, amelyben a harmadik oszlop feliratá-ként az „abrakcipó” szót találjuk.

² Az 1638/No. 296-ban tévesen: „9”.

³ Az 1638/No. 296-ban: „12”.

⁴ Ez a szám és az alatta levő kettő az 1638/No. 295-ben – valószínűleg tévesen – az abrakcipó oszlopában.

⁵ A sor az 1638/No. 296-ból hiányzik. Elképzelhető, hogy az 1638/No. 295. írója egyetlen személyt, Nagy/Fogarasi Andrást bontott ketté két személlyé.

⁶ A szám javított.

⁷ Az eredetiben elírás-ként: „agárhordozóknak”.

⁸ Az 1638/No. 296-ban tévesen: „29”.

Urunk őnagysága konyhájának limitatiója anno 1638 die etc.

	Ebéd	Vacsorán
Tehénhús	librae 100	librae 90
Napjában négy malac. Ha pengig az nincsen, tizenhat font hús per diem		
Berbecs	numero 3	numero 2 ½
Bárány	numero 1 ½	numero 1 ½
Tyúk	numero 20	numero 15
Tyúkfí	numero 3	numero 3
Lúd	numero 4	numero 4
Lúdfí	numero 1	numero 1
Vaj	octalia 2	octalia 2
Írós vaj	librae 1 ½	
Méz illendőképben		
Ecet	urna 1	urna 1 ¹
Szalonna ²	librae 16	librae 12
Liszt	urna 1	urna ½ ³
Fejér cipó	numero 8	numero 8
Abrakcipó	numero 10	numero 10
Bor	justae 2 ½	justae 2 ½
Borsó, lencse, köleskása, árpakása, ⁴ káposzta, vereshagyma, fokhagyma, petrezselyem, aszúszilva, tyúkmony, hal, rák illendőképben		

¹ Az 1638/No. 296-ban: „2”.

² A sor az 1638/No. 296-ban nem szerepel.

³ Az 1638/No. 296-ban: „2”.

⁴ Az 1638/No. 296-ben: „köles, kása, árpa”.

Rákóczi György uram⁷ konyhájának limitatiója, mikor szállásán eszik. Anno /etc./

	Ebéd	Vacsorán
Tehénhús	librae 35	librae 30
Borjúhús	librae 4	librae 3
Berbecs	numero 1	numero ½
Bárány	numero ½	numero ½
Tyúk	numero 5	numero 4
Tyúkfí	numero 1	numero 1
Lúd	numero 1	numero 1

⁷ Ifj. Rákóczi Györgyről van szó.

Lúdfi ¹	numero 1	numero 1
Szalonna	librae 4	librae 4
Ecet	octalia 2	octalia 2 ²
Színvaj ³	octalia 1	octalia 1
Méz illendőképben		
Fejér- és abrakcipó per diem numero 11		
Bor	justae 1 ½	justae 1 ½
Hal két tátra, rák is illendőképben, borsó, kása, káposzta, lencse, hagyma		
Mikor pengig őnagysága honn nem lesz		
Tehénhús	librae 30	librae 25
Berbecs	numero ½	numero ½
Tyúk	numero 2	numero 2
Azonkívül holmi ⁴ borsó, kása, káposzta, lencse, szalonna illendőképben		

¹ A sor utólag beszúrva.

² Az 1638/No. 296-ban: „1”.

³ A sor az 1638/No. 296-ban nem szerepel.

⁴ Az 1638/No. 296-ban szövegromlásként: „hal”.

Urunk őnagysága udvara népe közül ezeknek jár fontszámra húsuk

Szalárdi János deáknak per diem / <i>Szalárdi Janos</i> /	librae 3
Cikó Istvánnak / <i>Ciko Istvan</i> /	librae 4
Két fejércipó sütőknek	librae 4
Majtényi András török deáknak / <i>Maitini/Maytini Andras</i> /	librae 3
Ferenc Gábor deáknak / <i>Ferentz/Ferenz Gabor</i> /	librae 2
Kerekes Tamás hadnagynak / <i>Kerekes Thamas/Tamas</i> /	librae 2
Egy rézdobosnak	librae 2
Hat trombitásoknak	librae 12
Ha puskások lesznek ott, az kiknek heti pénzek nem jár, két-két font húsuk	
Ha pengig solymok, rárók lesznek, egynek fél fontot	

3.

[1638. október] I. Rákóczi György és Lorántffy Zsuzsanna udvarának jegyzéke

(Két példányban: MNL OL X 1249. 1647/No. 232 és No. 233.

– 462. filmtári tekerecs)

Mind az 1647/No. 232., mind pedig az 1647/No. 233. négylapos, nyolcoldalas fraktúr füzet. Szépírásos egykorú másolatok, ismeretlen írnoktól. A két kézirat között igen kicsi a különbség (l. Peterdi/Petendi, Csíki/Csibi). Mivel az 1647/No. 233 egy bekezdéssel és néhány megjegyzéssel hosszabb (tartalmazza a jelen lévő kancelláriai diákok listáját is), a néhány eltérés esetében ezt tekintettük a megbízhatóbb példánynak.

A praebendajegyzék I. Rákóczi György és családja 1638. őszi (<1638. okt. 23. - 1638. nov. 15.>) csaknem négyhetes besztercei tartózkodása kapcsán született, amelynek apropóját az erdélyi vármegyék számára tartott törvényszak adta. A dátum nélküli listát viszonylag megbízhatóan keltezi a 2. számú jegyzékkel való számos tartalmi egyezése, ám egyéb támpontokkal is rendelkezünk: Haller Gábor 1637. aug. 1-től 1639. szept. 6-ig volt (másodízben) a fejedelem bejárója,⁸ és ez idő alatt a fejedelem csak egyszer, a fenti időpontban, járt Besztercén. A nagyobb kancellária felsorolt írnokai közül Trócsányi Zsolt adatai szerint Strucz Ferenc 1635 és 1638, míg Szigeti György és Mogyorósi Tamás 1638 és 1643 között volt hivatalban, a három metszete egyedül az 1638. év.⁹ A lista a fejedelmi udvartartásról rendelkezésre álló egyik legjobb jegyzékünk. A különböző udvari csoportok nemcsak címszóként szerepelnek benne, hanem az egyes személyek nevét is megadja, feltüntetve lovaik számát. A szűkebb értelemben vett udvaron kívül a tanácsurakról, a fejedelmi tábla tagjairól és a nagyobb kancellária írnokairól is névsort közöl. Kivételes abban, hogy a fejedelem udvari katonaságának egy részét is pontosan, személyekre lebontva tartalmazza.

Urunk önagyága

Asszonyunk önagyága

Mikó Györgyné asszonyom /*Miko Geörgine/Gorgine/*

Putnoki György uram /*Putnoki Geörgi/Görgi/*

Udvari praedicator uram

Rákóczi György uram önagyága /*Rakoci/Rakoczi Geörgi/Görgi/*

Rákóczi Zsigmond uram önagyága /*Rakoci/Rakoczi Sigmond/*

Balpataki János uram /*Balpathaki/Balpathaki Janos/*

Főkomornyik uram

⁸ ETA, IV, 41. és 57.

⁹ TRÓCSÁNYI, 1980, 193. és 195.

Főhopmester uram
 Főgyalogkapitány uram
 Főlovászmester Serédi uram /*Seredi*/
 Sulyok István uram /*Suliok Istuan/Ist(van)*/
 Kaproncai György uram /*Kapronczai Geörgi/Görgi*/
 Daniel János uram¹⁰ /*Daniel Janos*/
 Barcsai Ákos uram /*Barczai Akos*/
 Kamuthi István uram /*Kamuthi/ Kamutti Istuan/Ist(van)*/
 Szentpáli András uram /*Sentpali/Szentpali Andras*/
 Konyhamester uram
 Vallon Péter uram /*Valon Peter*/
 Secretarius uram
 Szalárdi János uram /*Szalardi Janos*/
 Gábor deák uram /*Gabor Deak*/
 Fejérvízi Péter /*Feieruizi/Fejeruizi Peter*/
 Ubrizsi Gábor uram /*Ubrisi/Ubrizi Gabor*/
 Török deák uram
 Doctor Leo uram /*Doctor Leo/Leö*/
 Patikárius András uram /*Patricarius/Patikarius Andras*/
 Feredős Jakab uram /*Fereödeös/ Ferödös Jakob*/
 Nagy Péter uram /*Nagi/Nagj Peter*/

Bejárók	
Haller Gábor uram őnagysága / <i>Haller Gabor</i> /	eq. 10
Kun Pál uram őnagysága / <i>Kun Pal</i> /	eq. 6
Kemény Boldizsár uram / <i>Kemeni/Kemenj Boldisar/Boldiszar</i> /	eq. 6
Koncz András uram / <i>Koncz Andras</i> /	eq. 4
Béldi János uram / <i>Beldi Janos</i> /	eq. 6
Maczkási Mihály uram / <i>Maczkasi/Maczkassi Mihali/Mihaly</i> /	eq. 6
Apafi István uram / <i>Apaffi Istuan/Ist(van)</i> /	eq. 5
Pekri Ferenc uram / <i>Pekrj Ferencz</i> /	eq. 4
Galambosi uram / <i>Galambossi</i> /	eq. 6
Nagy Pál uram / <i>Nagi Pal</i> /	eq. 4
Kovács Zsigmond uram / <i>Kouacz Sig(mond)</i> /	eq. 4
Lázár György uram / <i>Lazar Geörgi/Görgi</i> /	eq. 4
Barcsai Sándor uram / <i>Barczai/Barczaj Sandor</i> /	eq. 4

¹⁰ A No. 232-ben ezután, áthúzva: „Kamuthi Miklos uram”.

Kálnoki Mihály uram / <i>Kalnoki Mihali/</i>	eq. 4
Fitter Zsigmond uram / <i>Fitter Sigmond/ Sig(mond)/</i>	eq. 4
Kamper uram / <i>Camper/</i>	eq. 4
Tatai uram / <i>Tattai/Tattaj/</i>	eq. 5
Kis Máté uram / <i>Kÿs Matthe/ Matthae/</i>	eq. 3.
Maurer Mihály uram / <i>Maurer Mihali/Mihalj/</i>	eq. 8.
Bárcezi László uram / <i>Barczy Laszlo/</i>	eq. 4.
Szegedi Mihály uram / <i>Zegedi Mihali/</i>	eq. 4.
Bánóci Ferenc / <i>Banoczi Ferencz/</i>	eq. 3.
Maróti Mihály / <i>Marothi Mihali/</i>	eq. 4
Jakab Mihály uram / <i>Jakab Mihali/</i>	eq. 3.
Béla István uram / <i>Bela Istvan/Ist(van)/</i>	eq. 3.
Asztalnoki és étkefogói urunknak önagságának	
Asztalnok Gyulai Ferenc uram / <i>Giulai Ferencz/</i>	eq. 10.
Asztalnok Bánffy György uram / <i>Banffy Geörgy/Görgi/</i>	eq. 10.
Enyedi Mihály uram / <i>Eniedi/Enjedi Mihali/</i>	eq. 4.
Csontos Pál uram / <i>Czontos Pal/</i>	eq. 4.
Koncz Pál uram / <i>Koncz Pal/</i>	eq. 4.
Borbély István uram / <i>Borbeli Ist(van)/</i>	eq. 4.
Keszi János uram / <i>Keszi Janos/</i>	eq. 4.
Makai György uram / <i>Makai Geörgi/Görgi/</i>	eq. 3.
Gyepesi Mátyás uram / <i>Gepesi Mattias/</i>	eq. 3.
Husztai István uram / <i>Husztai Istvan/Ist(van)/</i>	eq. 3.
Kozma János uram / <i>Kozma Janos/</i>	eq. 3.
Solti Péter uram / <i>Sotti Peter/</i>	eq. 3.
Sebesi Miklós uram / <i>Sebessi Miklos/</i>	eq. 4.
Pap András uram / <i>Pap Andras/</i>	eq. 4.
Székely Miklós uram / <i>Sekeli Miklos/</i>	eq. 4.
Udvarlók	
Fejér Gáspár uram / <i>Feier/Fejer Gaspar/</i>	eq. 3.
Hattvani János uram / <i>Hattuani/Hatuani Janos/</i>	eq. 3.
Pálfi Zsigmond uram / <i>Palfi Sigmond/ Sig(mond)/</i>	eq. 3.
Katona Mihály uram / <i>Katona Mihali/Mihalj/</i>	eq. 3.
Csiszár Gergely uram / <i>Czisar/Cziszar Gergeli/</i>	eq. 3.
Menyőei István uram / <i>Menyeöi/Menyeöi Istvan/Ist(van)/</i>	eq. 3.

Asszonyunk őnagysága étekefogói és asztalnoki	
Asztalnak Trauzner János uram /Trauzner Janos/	eq. 5.
Feltóti István uram /Feltotthi Istuan/Ist(van)/	eq. 3.
Keceli uram /Keczeli/	eq. 3.
Debreceni uram /Debreczeni/	eq. 3.
Szenttornyai uram /Sentorniaj/Sentorniaj/	eq. 3.
Veres Zsigmond uram /Veres Sigmond/ Sig(mond)/	eq. 3.
Pohárnok Kornis János uram /Kornis Janos/	eq. 3.
Asszonyunk őnagysága inasa, Béli Márton uram /Beli/Belj Marthon/	eq. 3.
Portai posták numero	
Címeres posták numero	
Trombitás János uram numero /Trombitas Janos/	eq. 4.
Trombitások numero	
Szakácsok numero	
Ajtónállók numero	
Kengyelfutók numero	
Konyha ajtónállói numero	
Sütők, mosók numero	
Szabók numero	
Szócsók numero	
Kovácsok numero	
Szekeres gyalogok numero	
Puskások numero	
Pecérek numero	
Madarászok numero	
Magyar gyalog numero 300	
Német gyalog numero 300	
Tanácsurak	
Kornis Zsigmond uram őnagysága /Kornis Sigmond/Sig(mond)/	
Haller István uram őnagysága /Haller Istuan/Ist(van)/	
Erdélyi István uram őnagysága /Erdeli Istuan/Ist(van)/	
Kassai István uram /Kassai Istuan/Ist(van)/	
Tholdalagi Mihály uram /Tholdalaghi/Tholdalagi Mihali/	

Seraphin Bálint uram / <i>Seraphin Balint</i> /	
Hirscher Christian uram / <i>Hirscher Christan</i> /	
/Ítélmesterek, táblai ülnökök/	
Cseffei László uram / <i>Czeffe/Czeffi Laszlo/Lazlo</i> /	
Sárosi János uram / <i>Sarossi Janos</i> /	
Virginás István uram / <i>Virginas Ist(van)</i> /	
Balásházi László / <i>Balashazi Laszlo/Lazlo</i> /	
Gávai Péter uram / <i>Gauai Peter</i> /	
Kassai István uram junior / <i>Kassai Istuan</i> /	
Szénás Péter uram / <i>Senas/Szenas Peter</i> /	
Vitéz György uram / <i>Vitez Geörgj/Görgi</i> /	
Wesselényi Boldizsár uram / <i>Vesseleni/Vesselenj Boldisar/Boldiszar</i> /	
Barcsai Zsigmond uram ónagysága / <i>Barczai/Barczaj Sig(mond)</i> /	
Kornis Ferenc uram ónagysága / <i>Kornis Ferenc</i> /	
Nemes Tamás uram / <i>Nemes Thamas</i> /	
Petki István uram / <i>Petkj/Pettki Istuan/Ist(van)</i> /	
Basa Tamás uram / <i>Basa/Bassa Thamas</i> /	
Szebeni polgármester uram	
Segesvári polgármester uram	
Comitatus	
Fehér vármegye	
Torda vármegye	
Kolozs vármegye	
Belső-Szolnok vármegye	
Doboka vármegye	
Hunyad vármegye ¹	
Borsai Péter uram száza	
Borsai Péter uram / <i>Borsai Peter</i> /	eq. 6. ²
Vas István uram / <i>Vas Istuan/Ist(van)</i> /	eq. 4.
Nagy Péter uram / <i>Nagi/Nagj Peter</i> /	eq. 3.
Bolyki Ferenc uram / <i>Bolyki Ferenc</i> /	eq. 3.
Nagy János uram / <i>Nagi Janos</i> /	eq. 2.
Szabadkai Miklós uram / <i>Sabatkai/Szabatkai Miklos</i> /	eq. 2.
Szilágyi János uram / <i>Silagi/Szilagi Janos</i> /	eq. 2.
János deák uram / <i>Janos Deak/Deak</i> /	eq. 2.
Széplaki Tamás uram / <i>Seplaki/Szeplaki Thamas</i> /	eq. 2.

Szabó Mihály uram / <i>Szabo Mihali</i> /	eq. 2.
Peregi Mihály uram / <i>Pereki Mihali</i> /	eq. 2.
Jósa István uram / <i>Josa Istuan/Ist(van)</i> /	eq. 2.
Pongrácz Márton uram / <i>Pongracz Marton</i> /	eq. 2.
Ungvári István uram / <i>Unguari/U(n)guari Istuan/Ist(van)</i> /	eq. 1.
Nagy Mihály uram / <i>Nagi Mihali/Mihalj</i> /	eq. 1.
Rác István uram / <i>Racz Istuan/Ist(van)</i> /	eq. 1.
Balogh Mihály uram / <i>Balogh Mihali</i> /	eq. 1.
Makai Lukács uram / <i>Makai Lukacz</i> /	eq. 1.
Rác János uram / <i>Racz Janos</i> /	eq. 1.
Izsó Andás uram / <i>Iso Andras</i> /	eq. 1.
Sinka György uram / <i>Synka/Synka Geörgj/Görgi</i> /	eq. 1.
Alvinczi Nagy Mihály uram / <i>Alvinczi Nagi/Nagy Mihali/Mihalj</i> /	eq. 1.
Horvát András uram / <i>Horuat/Horuatt Andras</i> /	eq. 1.
Gáspár Miklós uram száza	
Gáspár Miklós uram / <i>Gaspar Miklos</i> /	eq. 6.
Borosnyai Ferenc uram / <i>Borosniaj Ferencz</i> /	eq. 3.
Lippai András uram / <i>Lippai/Lippaj Andras</i> /	eq. 2.
Szabó Balázs / <i>Szabo/Zabo Balas</i> /	eq. 2.
Somi Mátyás / <i>Somi Mattias</i> /	eq. 3..
Horvát Mátyás / <i>Horuat Mattias/Mattjas</i> /	eq. 1.
Nagy Mihály / <i>Nagi Mihali</i> /	eq. 2.
Bodolai Miklós / <i>Bodolaj Miklos</i> /	eq. 1.
Nagy Boldizsár / <i>Nagi Boldisar/Boldiszar</i> /	eq. 2.
Gyulai István / <i>Giulai Istuan/Ist(van)</i> /	eq. 2.
Keresztúri György / <i>Kereszturi/Kerezthuri Geörgj/Görgi</i> /	eq. 2.
Jámbor Mihály / <i>Jambor Mihali</i> /	eq. 1.
Váci György / <i>Vaczi Geörgj/Görgi</i> /	eq. 1.
Sombori Márton / <i>Sombori/Szombori Marton</i> /	eq. 2.
Rác László / <i>Racz Laszlo/Lazlo</i> /	eq. 1.
Joga András / <i>Joga Andras</i> /	eq. 2.
Széplaki István / <i>Szeplaki Istua(n)/Ist(van)</i> /	eq. 2.
Radák Péter / <i>Radak Peter</i> /	eq. 1.
Komjáti András / <i>Komiatl Andras</i> /	eq. 1.
Nagy Balázs / <i>Nagi Balas</i> /	eq. 1
Várfalvi István / <i>Vارفalui/Vارفfalui Ist(van)</i> /	eq. 1

Ungvári Gergely / <i>Unguari Gergeli/Gergelj/</i>	eq. 1
Tökési Miklós / <i>Teokesi/Teokessi Miklos/</i>	eq. 1
Csengeri Mihály / <i>Czengeri Mihali/</i>	eq. 2.
Rác István / <i>Racz Istuan/Ist(van)/</i>	eq. 1
Jenei Péter / <i>Jenei/Jenej Peter/</i>	eq. 1
Kis István / <i>Kjs Istuan/Ist(van)/</i>	eq. 1
Újfalusi Mihály / <i>Ujfalusi Ujfalusi Mihali/</i>	eq. 1
Török Márton / <i>Teorok/Toreok Marthon/</i>	eq. 1
Tálya György / <i>Talliai/Talliaj Georgj/Gorgi/</i>	eq. 1
Bojti István uram kapitánysága alatt lévő mezei katonák	
Bojti István uram / <i>Bojti/Bojthi Istuan/Ist(van)/</i>	eq. 6.
Nagy György / <i>Nagi/Nagy Georgj/Gorgi/</i>	eq. 5.
Rettegi András / <i>Rettegi Andras/</i>	eq. 3.
Kármány János / <i>Karmani Janos/</i>	eq. 1
Nagy Bálint / <i>Nagi Balint/</i>	eq. 2.
Szatmári István / <i>Satmari Ist(van)/</i>	eq. 1
Nagy Tamás / <i>Nagi Thamas/</i>	eq. 1
Bányai István / <i>Baniaj Ist(van)/</i>	eq. 1
Mihály deák / <i>Mihali Deak/</i>	eq. 2.
Balog György / <i>Balogh Georgi/Gorgi/</i>	eq. 2.
Rác János / <i>Racz Janos/</i>	eq. 2.
Toldi Miklós / <i>Toldi Miklos/</i>	eq. 1.
Szikszai Pál / <i>Szikszai Pal/</i>	eq. 1.
Kupai István / <i>Kupai Ist(van)/</i>	eq. 2.
Csiki Lőrinc / <i>Cziki Lorincz/Lorintz/</i>	eq. 2.
Dobronyi István / <i>Dobroni Ist(van)/</i>	eq. 2.
Horvát András / <i>Heruatt/Horuat Andras/</i>	eq. 1.
Peterdi ³ János / <i>Petendi/Peterdi Janos/</i>	eq. 2.
Nagy András / <i>Nagi Andras/</i>	eq. 1.
Mezei György / <i>Mezei/Mezej Georgi/Gorgi/</i>	eq. 1.
Balog János / <i>Balog/Balogh Janos/</i>	eq. 1.
Csíki ⁴ Pál / <i>Czibi/Cziki Pal/</i>	eq. 2.
Szilágyi Márton / <i>Silagi/Szilagi Marthon/</i>	eq. 1.
Brinyi Lőrinc / <i>Brini Lorincz/Lorintz/</i>	eq. 2.
Szilágyi János / <i>Silagi Janos/</i>	eq. 2.
Szécseényi Benedek / <i>Szeczenj/Szeczenj Benedek/</i>	eq. 1.

Nagy János uram száza. Absentes⁵ /Nagi Janos/	
Vicshadnagy Bölcskei Márton /Beöczkej/ Boczkei Marthon/	eq. 3.
Dobó András /Dobo Andras/	eq. 3.
Szopori Imre /Sopori Imre/	eq. 2.
Szilágyi András /Silagi/Szilagi Andras/	eq. 3.
Seres Máté /Seres Mathe/Matthae/	eq. 3.
Szilágyi István /Silagi/Szilagi Istuan/Ist(van)/	eq. 3.
Szentkirályi János /Szentkirali/Szentkiralj Janos/	eq. 2.
Kecskeméti Demeter /Kecskemeti/Keczkemethi Demeter/	eq. 2.
Tordai János /Thordai Janos/	eq. 2.
Sipos Márton /Sipos Marthon/	eq. 2.
Sós Tamás /Sos Thamas/	eq. 2.
Erdélyi András /Erdeli Andras/	eq. 2.
Tordai Márton /Thordaj/ Tordai Marthon/	eq. 2.
Tatár János /Tatar Janos/	eq. 2.
Szabó Péter /Sabo/Szabo Peter/	eq. 2.
Boér János /Bojer Janos/	eq. 2.
Pataki Nagy György /Pataki Nagi/nagj Geörgj/Gorgi/	eq. 1.
Oláh Miklós /Olah Miklos/	eq. 1.
Oláh János /Olah Janos/	eq. 1.
Jenei Balázs /Jenej/Jenej Balas/	eq. 1.
Rác Gábor /Racz Gabor/	eq. 1.
Nagy Sándor /Nagi Sandor/	eq. 1.
Nagy Ábrahám /Nagi Abraham/	eq. 1.
Nagy Márton /Nagi Marthon/	eq. 1.
Sibai Péter /Sibai Peter/	eq. 1.
Tóth Márton /Totth Marthon/	eq. 1.
Kis Lukács /Kjs Lukacz/	eq. 1.
Nagy Bálint /Nagi Balint/Balint/	eq. 1.
Rác Illés /Racz Illes/Illies/	eq. 1.
Rác Márton /Racz Marthon/	eq. 1.
Parlagi Péter /Parlaghi/Parlagi Peter/	eq. 1.
Kurtány János /Kurthan Janos/	eq. 1.
Vannai Mátyás /Vonnai/Vonnaj Mattias/Mattjas/	eq. 1.
Rác György /Racz Geörgj/Görgi/	eq. 1.
Török István ⁶ /Teörok/Török Ist(van)/	eq. 1.

Garázda uram száza. Praesentes.⁷	
Garázda István uram / <i>Garazda Ist(van)/</i>	eq. 6
Horvát István uram / <i>Horuatt Ist(van)/</i>	eq. 4
Székely István uram / <i>Szekelj/Szekelj Ist(van)/</i>	eq. 2
Mózsa János uram / <i>Mosa Janos/</i>	eq. 2
Berecki Mihály uram / <i>Bereczki Mihali/</i>	eq. 2
Cancellaristák⁸	
Strucz Ferenc / <i>Strucz Ferencz/</i>	eq. 1
Szigeti György / <i>Szigeti Georgy/</i>	eq. 1
Mogyorósi Tamás / <i>Magjorosi Thamas/</i>	eq. 1
Lőrinc deák / <i>Leörincz Deak/</i>	eq. 1
Mihály deák / <i>Mihalj Deak/</i>	eq. 1
Kereki János / <i>Kerekj Janos/</i>	eq. 1
Kemény István / <i>Kemeni Istuan/</i>	eq. 1

¹ Az 1647/No. 232-ben itt következnek: „*Garázda uram száza.*”

² A katonaság századainak leírásánál a Gáspár Miklós századában szereplő Lippai Andrásig mindkét példányban az „eq(uorum) numero” vagy „numero equorum” kifejezést találjuk az egyes nevek mellett. A „numero” szót itt az egyszerűség kedvéért végig elhagytuk.

³ Az 1647/No. 233-ban „Peterdi”, az 1647/No. 232-ben pedig „Petendi” alak szerepel, talán inkább az előbbi a helyes.

⁴ Az 1647/No 232-ben Csibi.

⁵ Az *absentes* kiegészítés csak az 1647/No. 233-ban. Az 1647/No 232-ben ehelyett: „N(ota) b(ene).”

⁶ Az 1647/No. 232. az ő nevével végződik, tehát rövidebb, mint az 1647/No. 233. Garázda száza azonban itt is szerepel, csak a lista közepén. Borsai Péter százada előtt.

⁷ A szó csak az 1647/No. 233-ban szerepel. Áthúzott „absentes” alá írva.

⁸ A cancellaristák felsorolása csak az 1647/No. 233-ban szerepel.

4.

[1638. október] Részleges jegyzék II. Rákóczi György és Lorántffy Zsuzsanna udvarnépének lovairól

(MNL FML Vathy lt. 5. d. 226. t. p. 6–8.)

Egy félbehajtott íven három írott oldal. Eredeti jegyzék, amelyet Kemény János kincstartó és Bethlen Ferenc fejedelmi főudvarmester (1638-1654) adott át Beszterce városának.

A praebendajegyzék I. Rákóczi György és családja 1638. őszi (<1638. okt. 23. - 1638. nov. 15.>) csaknem négyhetes besztercei tartózkodása kapcsán született, amelynek apropóját az erdélyi vármegyék számára tartott törvényszak adta. A forrást a 3. számú irattal való tartalmi egyezés (Lorántffy Zsuzsanna udvaroncainak listája) megbízhatóan keltezi.

Az udvaroncok nevét és lovaik számát tartalmazó jegyzék különös értékét az adja, hogy betekintést nyújt ifjabb Rákóczi György kialakulófélben lévő saját udvartartásába.¹¹ A forrást a lovak ellátására vonatkozó, folyó szövegben megfogalmazott kérések zárják.

Az ifjú úr, Rákóczi György uram önegysága szolgálai és lovai száma, kiknek kvártély kell

Monaki Mihály uram / <i>Monaky Mihaly/</i>	eq. numero 3
Szentpéteri István uram / <i>Szentpetery Istuan/</i>	eq. numero 7
Beniczky Ferenc uram / <i>Beniczky Ferencz/</i>	eq. numero 3
Alvinci András uram / <i>Alvinczy Andras/</i>	eq. numero 2
Vésztoi Tamás uram / <i>Vizteoy Thamas/</i>	eq. numero 2
Konyhamester uram	eq. numero 2
Lovászmester uram	eq. numero
Svábi Péter uram / <i>Svaby Peter/</i>	eq. numero 2

Étekgógók

Pávai Dávid asztalnok / <i>Pauay David/</i>	eq. numero 4
Bertóti Sándor / <i>Bertothy Sandor/</i>	eq. numero 2
Szilasi István / <i>Szilassy Istuan/</i>	eq. numero 2
Paraki István / <i>Pataky Istuan/</i>	eq. numero 2
Szentandrási István / <i>Szent Andrasy Istuan/</i>	eq. numero 2
Geréb Ferenc / <i>Gereb Ferencz/</i>	eq. numero 1
Horvát István / <i>Horuath Istuan/</i>	eq. numero 2
Horvát Márton / <i>Horuath Marton/</i>	eq. numero 2
Trombitás György / <i>Trombitas Gyorgy/</i>	eq. numero 2
Maróti István / <i>Marothy Istuan/</i>	eq. numero 1
Farkas János	eq. numero 1
Summa equorum	numero 42

Az asszonyunk önegysága ifjai lovai száma

Asztalnok uram	eq. numero 5
Keceli György / <i>Keczely Gyeörgy/</i>	eq. numero 3
Veres Zsigmond / <i>Veres Sigmund/</i>	eq. numero 2
Debreceni Jónás / <i>Debreczeny Jonas/</i>	eq. numero 3

¹¹ Ifjabb Rákóczi György 1638. évi udvartartásáról a kolozsvári számadáskönyvek alapján (számos olyan személyt felsorolva, aki jegyzékünkben is szerepel.) JENEY-TÓTH, 2015, 87–95.

Szenttornyai / <i>Szent Thornyai</i> /	eq. numero 3
Kornis János / <i>Kornys Janos</i> /	eq. numero 2, solvit ¹
Béli Márton / <i>Bely Marthon</i> /	eq. numero 3
Summa equorum	numero 21
Urunk őnagysága trombitási	eq. numero 10

¹ A „solvit” megjegyzés utólag beszúrva.

Urunk őnagysága kegyelmesen parancsolja miáltalunk kegyelmeteknek, mivel az piac igen szűk, ez följebb connumerált őnagyságok udvari szolgálói lovainak itt az vidéken kegyelmetek rendeljen illendő helyeket.

Kiknek az gazdálkodás különben ne legyen, hanem minden hat lóra per diem három véka abrakot adjanak. Minden personára bor per diem egy kupát, többet nem. Az ételből való gazdálkodás, az mint lehet, illendőképpen.

A faluknak pedig neveket, kikre kegyelmetek fogja rendelni őket, mindjárt írva küldje kezünkhöz.

Joannes Kemény manu propria Franciscus Bethlen manu propria

/Joannes Kemény/

/Franciscus Bethlen/

/Alább Kemény János írásával:/ Egy hétre minden hat lóra egy jó szekér szénát, napjában pedig hat lóra három véka zabot, bort és kenyeret illendőképpen rendeljenek ökegyelmek, úgy hogy leszen arra való emberek őnagyságoknak, az ki kiosztatja. Annak elrendelését az ökegyelmek jóakarására bízták őnagyságok, csak az élés behozással ne késsenek.

5.

[1647. október] II. Rákóczi György ifjabb fejedelem udvarának praebendajegyzéke

(MNL OL X 1249. 1647/No. 227. – 462. filmtári tekercs)

Kétlapos, tetején enyhén sérült fraktúr füzet, két írott oldallal.

A dátummal nem ellátott jegyzék egyértelműen II. Rákóczi György 1647. őszi hosszabb beszercei tartózkodásához (1647. okt. 22-től egy egész hónapra át) kapcsolódik. Az ifjabb fejedelem azért jött a szász városba, hogy távollévő apját helyettesítse az erdélyi vármegyék számára Szent Lukács nyolcadára meghirdetett beszercei törvényszakon. A jegyzéket a 6. számú irattal való nagyfokú tartalmi egyezése megbízhatóan keltezi. Az udvartartási csoportok és személyek nevén túl (hátas)lovaik számát tartalmazza, illetve egy „sz” rövidítéssel feltüntetett számot, amely talán a szekeres lovak számát fedi. (Lásd a

táblázat utolsó néhány oszlopát.) Az udvaroncok listája még az itt szereplő csoportokat tekintve sem teljes, a 6. számú irat ugyanis lényegesen több személyt sorol fel.

Catalogus Praebendariorum

	ló	sz.
Asztalnok uram lovai	6	[...]
/Étekgóók/		
Kincses János uram / <i>Kencses Janos/</i>	3	[...]
Mészáros Péter / <i>Meszaros Peter/</i>	3	[...]
Török Istvánnak / <i>Török Istvan/</i>	3	1
Bihari Gergelynek / <i>Bihari Gergel/</i>	3	1
Lukács Jánosnak / <i>Lukacs Janos/</i>	3	1
Cserményi Mihálynak / <i>Csierenj Mihal/</i>	3	1
Lugosi Ferenc / <i>Lugossi Ferencz/</i>	3	1
Kemecsei László / <i>Kemecsi Laszlo/</i>	2	1
Toroczkai Péternek / <i>Toroczka Peter/</i>	3	1
Dési Jánosnak / <i>Desi Janos/</i>	4	2
Kornya Lászlónak / <i>Kornia Laszlo/</i>	3	1
Széki Istvánnak / <i>Szeki Istvan/</i>	3	1
Fabricius Györgynek / <i>Fabricius Gyorgi/</i>	3	1
Csákó Jánosnak / <i>Csiako Janos/</i>	2	1
Daczó Györgynek / <i>Dacsio Gyorgj/</i>	2	1
Szondi Pálnak / <i>Szondi Pal/</i>	3	1
Bejárók		
Türi Mihály / <i>Thuri Mihali/</i>	5	4
Horváth György / <i>Horvath Gjorgj/</i>	7	1
István Ferenc / <i>Istvan Ferencz/</i>	4	2
Főemberek		
Nagy Tamás uram / <i>Nagj Thamas/</i>	15	10
Hopmester uram	10	12
Kapitány Boldizsár uram / <i>Capitan Boldisar/</i>	6	4
Kende Gábor uram / <i>Kender Gabor/</i>	12	9
Sáfár István uram / <i>Saffar Istvan/</i>	5	2
Nikodi Miklós uram / <i>Nikodi Miklos/</i>	6	2
Balog Lőrinc uram / <i>Balogh Lorincz/</i>	4	2
Mikes Kelemen uram / <i>Mikes Kelemen/</i>	6	3

Miskolci Bálint / <i>Miskoczi Balintb/</i>	5	2
[Sá]fár Péter uram / <i>[...]far Peter/</i>	3	[1?]
[K]emecsei György uram / <i>[...]Jemeczei Gyorgj/</i>	3	2
Póka István uram / <i>Poka Istvan/</i>	6	3
Pap János uram / <i>Pap Janos/</i>	5	3
Jancsó Sándor / <i>Jancsio Sandor/</i>	5	3
Ispán István uram / <i>Ispan Istvan/</i>	5	3
Trombitások, muzsikások	9	
Rác János uram / <i>Racz Janos/</i>	5	4
Urunknak 25 hátslovak, 13 rendbeli szekeres lovai.		
Báthoriné asszonyom ¹ öngyámsága 2 rendbeli [...]² szekeres lova. [...] szolgáinak lovak numero 20.		

¹ II. Rákóczi György anyósáról, Báthori Zsófia anyjáról: a lengyel Anna Zakrzewskáról († 1658. márc. 28.) van szó.

² A szöveg folt miatt olvashatatlan.

6.

1647 [október] 21/22. II. Rákóczi György ifjabb fejedelem udvarának jegyzéke és konyhájának limitációja

(MNL OL X 1249. 1647/No. 228. – 462. filmtári tekercs)

Négy ívrét formátumú lap, hét írott oldal. Az utolsó oldalon sérülés miatt kisebb szövegvesztés. A városi jegyző által összeállított egykorú szöveg. (Ezt a forrás végén található megjegyzések teszik világossá.)

A jegyzék egyértelműen II. Rákóczi György 1647. őszi hosszabb besztercei tartózkodásához (1647. okt. 22-től egy egész hónapon át) kapcsolódik. Az ifjabb fejedelem azért jött a szász városba, hogy távollévő apját helyettesítse az erdélyi vármegyék számára Szent Lukács nyolcadára meghirdetett besztercei törvényszakon. Láthatóan befejezetlen, a különböző élelmiszerek számára kialakított oszlopokból a legtöbb helyen csak az első hármat (fehér kenyér, fekete kenyér, bor iccēja) töltötték ki. Ennek ellenére egyike a fejedelmi udvartartásról fennmaradt legjobb listáinknak. Szépen tagolt, az udvar minden részére kiterjed, az olyan alacsony presztízsű csoportok tagjait is felsorolja, mint a kocsisok vagy a kopókat felügyelő pecérek. A cathalogust konyhai limitatio, és a szekerekre, illetve az udvar gyertyaszükségletére vonatkozó információk is kiegészítik.

**Anno 1647. Ifjú urunk őnagysága udvara népe catalogusa
a die 21. /octobris/ usque ad diem**

Ifjú kegyelmes urunk őnagysága udvara népe

	Librae /panis/ mensalis	Librae /panis/ nigri	Vini justae	Caro	Cera	Equi	Zab
Ifjú urunk őnagysága italára							
Asszonyunk őnagysága italára							
Rákóczi Ferenc őnagysága italára							
Főemberek							
Keresztúri Pál uramnak / <i>Kereszturi Pal/</i>	12	8	8				
Pongrác Gergely uramnak / <i>Pongracz Gergely/</i>	8	8	4				
Nagy Tamás uramnak / <i>Nagy Tamas/</i>	4	4	2				
Boros János uramnak / <i>Baros Janos/</i>	4	4	2				
Ebeni István uramnak / <i>Ebeni Istvan/</i>	4	4	2				
Kende Gábor uramnak / <i>Kende Gabor/</i>	4	4	2				
Korlát János uramnak / <i>Karlat Janos/</i>	4	4	2				
Jancsó Sándor uramnak / <i>Jancso Sandor/</i>	4	4	2				
Sáfár István uramnak / <i>Safar Istvan/</i>	4	4	2	gallinae no. 2			
Veres István ¹ uramnak / <i>Veres Istvan/</i>	4	12	3	6			//2
Nikodi Miklós uramnak / <i>Nikodi Miklos/</i>	4	4	2				
Pávai Dávid uramnak / <i>Pavaj David/</i>	4	4	2				
Kemecsei György uramnak / <i>Kemecsei Gorgy/</i>	4	4	2				
Sáfár Péter uramnak / <i>Safar Peter/</i>	4	4	2				
Mikes Kelemen uramnak / <i>Mikes Kelemen/</i>	4	4	2				
Miskolci Bálint uramnak / <i>Miscolcsi Balint/</i>	4	4	2				

Ráksói ² István uramnak / <i>Raksoti Istvan/</i>	4	4	2				
Pap János uramnak / <i>Pap Janos/</i>	4	4	2				
Folti András uramnak / <i>Folti Andras/</i>	4	4	2				
Ruszkai János uramnak / <i>Ruski Janos/</i>							
Robert Vakonnak / <i>Robert Vakon/</i>							
Harasztosi György uramnak / <i>Harostosi Geörgy/</i>	4	4	2				
Balog Lőrinc ³ uramnak / <i>Balogh Leörincz/</i>	4	4	2				
Bejárók							
Rác Péter ⁴ uramnak / <i>Racz Peter/</i>	4	–	2				
Túri Mihály komornik uramnak / <i>Turi Mihaly/</i>	4	4	2				
Horvát György uramnak / <i>Horuat Geörgy/</i>	4	4	2				
Stépán Ferenc uramnak / <i>Stepan Ferencz/</i>	4	–	2				
Fráter György uramnak / <i>Frater Görgy/</i>	4	–	2				
Étekgókok							
Rác Péter asztalnok ⁵ / <i>Racz Peter/</i>							
Kólya Mihálynak / <i>Kolya Mihaly/</i>	4	–	2				
Mészáros Péternek / <i>Meszáros Peter/</i>	4	–	2				
Kincses Jánosnak / <i>Kenceses Janos/</i>	4	–	2				
Török Istvánnak / <i>Török Istvan/</i>	4	–	2				
Bihari Gergelynek / <i>Bihari Gergely/</i>	4	–	2				
Cserményi Mihálynak / <i>Csermeny Mihaly/</i>	4	–	2				
Lukácsi Jánosnak / <i>Lukaczi Janos/</i>	4	–	2				
Csákó Jánosnak / <i>Csako Janos/</i>	4	–	2				
Fabricsius Györgynek / <i>Fabricius Geörgy/</i>	4	–	2				
Kemecsei Lászlónak / <i>Kemecsei Laszlo/</i>	4	–	2				
Toroczkai Péternek / <i>Toroczkaj Peter/</i>	4	–	2				
Lugosi Ferencz / <i>Lugossi Ferencz/</i>	4	–	2				
Széki Istvánnak / <i>Szeki Istvan/</i>	4	–	2				
Kornya Lászlónak / <i>Kornya Laszlo/</i>	4	–	2				
Dési Jánosnak / <i>Desi Janos/</i>	4	–	2				
Jászai Mihálynak / <i>Jasai Mihaly/</i>	4	–	2				
Veres Józsnak / <i>Veres Josa/</i>	4	–	2				
Szondi Máténak / <i>Sondi Mathe/</i>	4	–	2				
Dor Györgynek / <i>Dor Geörgy/</i>	4	–	2				

Inasok							
Folti Lászlónak / <i>Foti Laszlo</i> /	4	–	2				
Csatári Mihálynak / <i>Csatari Mihaly</i> /							
Dezsőfi Mihálynak / <i>Desöffi Ferencz</i> /							
Gyárfás Mihálynak / <i>Gyarfas Mihaly</i> /							
Vér Györgynek / <i>Ver Geörgy</i> /							
Török Jánosnak / <i>Török Janos</i> /							
Bacsatári Pálnak / <i>Bacsatari Pal</i> /							
Fiáth Boldizsárnak / <i>Fiat Bodisar</i> /							
Úti Péternek / <i>Uti Peter</i> /							
Ezeknek per diem ad singulas personas librae	4						
Két pohárnyik ⁶ inasoknak ad singulas personas vinum	–	–	2				
Fejércseléd							
Sárosiné asszonyomnak / <i>Sarosine</i> /	4	–	2				
Hat leányasszonyoknak							
Egy szárazdajkának	4	–	2				
Egy mosóasszonynak	4	–	1				
Két sütőnek	8	–	4				
Lovas legények							
Lengyel Lukácsnak / <i>Lengyel Lukacz</i> /	4	–	–				
Nagy Jánosnak / <i>Nagy Janos</i> /	4	–	–				
Miklós deáknak / <i>Miklos Deak</i> /	4	–	2				
Lovas legény Benedeknek / <i>Benedek</i> /	4	–	–				
Trombitás Jánosnak / <i>Trombitas Janos</i> /	4	–	–				
Trombitás Istvánnak / <i>Trombitas Istvan</i> /	4	–	–				
Borbély Istvánnak / <i>Borbely Istvan</i> /	4	–	–				
Pál kovácsnak / <i>Pal Kovacz</i> /	4	–	–				
György kovácsnak / <i>Geörgy Kovacz</i> /	4	–	–				
Virginás Dánielnek / <i>Virginás Daniel</i> /	4	–	–				
Hegedűs Istvánnak / <i>Hegedüs Istvan</i> /	4	–	–				
Két tálmosónak	8	–	2				
Német szabónak	4	4	2				
Szőcs Györgynek / <i>Szőcz Görgy</i> /	4	–	2				
Szűgyártó Istvánnak / <i>Szűgyarto Istvan</i> /	4	–	2				
Ajtónálló Boldizsárnak / <i>Ajtonallo Bodisar</i> /	4	–	2				

Csatlósok							
Csatlós Pálnak / <i>Czatlos Pal</i> /	4	–	1 ½				
Füzesi Jánosnak / <i>Füzesi Janos</i> /	4	–	1 ½				
Pusztai Lőrincnek / <i>Pusztai Lörincz</i> /	4	–	1 ½				
Hidasi Györgynek / <i>Hidasi Görgy</i> /	4	–	1 ½				
Gáti Jánosnak / <i>Gati Janos</i> /	4	–	1 ½				
Szakácsok							
Bokor Istvánnak / <i>Bokor Istvan</i> /	4	–	3				
Gyulai Istvánnak / <i>Gyulai Istvan</i> /	4	–	2				
Román Farkasnak / <i>Roman Farkas</i> /	4	–	2				
Zseretvai Zsigmondnak / <i>Seretvai Sigmond</i> /	4	–	2				
Váradai Andrásnak / <i>Varadi Andras</i> /	4	–	2				
Fogarasi Miklósnak / <i>Fogarasi Miklos</i> /	4	–	2				
Sáfár Andrásnak / <i>Safar Andras</i> /	4	–	2				
Bereznai Györgynek / <i>Bereznai Görgy</i> /	4	–	2				
Maszlagh Istvánnak / <i>Maszlagh Istuan</i> /	4	–	2				
Hat szakács inasoknak	–	2	2				
Lovászok							
Hajdú Istvánnak / <i>Hajdu Istvan</i> /	4	–	1 ½				
Bokor Istvánnak / <i>Bokor Istvan</i> /	4	–	1 ½				
Bagoly Jánosnak / <i>Bagoly Janos</i> /	4	–	1				
Lovász Mihóknak / <i>Louasz Mihok</i> /	4	–	1				
Kocsisok							
Somlyai Mátyásnak secundose / <i>Somlyai Mattias</i> /	4	4	1 ½				
Német Jánosnak secundose / <i>Nimeth Janos</i> /	4	4	1 ½				
Seratai Şorbannak secundose / <i>Seratai Sorban</i> /	4	4					
Stan Lászlónak secundose / <i>Sztan Laszlo</i> /	4	4	1				
Újhelyi Istvánnak secundose / <i>Uyhelly Istuan</i> /	4	4	1				
Bethleni Dragicsnak secundose / <i>Betleni Dragicz</i> /	4	4	1				
Révi Györgynek secundose / <i>Reui Görgy</i> /	4	4	1				
Szombati Radulnak secundose / <i>Szombati Radul</i> /	4	4	1				
Besembáki Radulnak secundose / <i>Besembaki Radul</i> /	4	4	1				

<i>Kománai Andrásnak secundose /Komanai Andras/</i>	4	4	1 ⁷				
<i>Kocsis Románnak secundose /Koczis Roman/</i>	4	4					
<i>Dragomirnak secundose /Dragamer/</i>	4	4					

¹ A sor utólag beszúrva.

² A név javított, a sor utólag beszúrva.

³ Az eredetiben: „Lőrincnek”.

⁴ A név mellett balra más írással, áthúzva: „asztalnok”.

⁵ A sor más kéz által utólag beírva az étékfogók listája fölé.

⁶ A több jegyzékben is előforduló „poharnik” (pohárnyik) névalakot a modernizálás során nem hoztuk „pohárnok” formára, hanem meghagytuk eredeti, szlávos formájában.

⁷ Az egész sor áthúzva.

Viaszgyertya

Az urunk házába	numero 2
Az asszonyok házába	numero 1
Az urunk asztalára	numero 2
Keresztúri Pál uramnak / <i>Kereszturi Pal/</i>	numero 1

Faggyúgyertya

Az urunk és asszonyunk házaiba	numero 18
Keresztúri Pál uramnak / <i>Kereszturi Pal/</i>	numero 3
Az uraimnak	numero 2
Az konyhamesternek	numero 2
Az étékfogóknak	numero 2
Az bejáróknak	numero 1
Az mosóknak	numero 1
Az tálmosóknak	numero 2
Az pohárszékre	numero 4
Konyhára	numero 6
Az sütőknek	numero 2
Hopmester uramnak	numero 2

Ebédre		Vacsorára
Tehénhús	librae numero 65	
Berbecshús	numero 2	
Lúdhús	numero 2	
Tyúkhús	numero 1	
Tyúkfihús	numero 3	
Disznóhús	numero 1	
Tehénhús ¹	librae numero 5	
Szalonna	librae numero 6	
Ecet	justae numero 6	
Színvaj	octal numero 1	
Írós vaj	librae numero 1 ½	
Fejér cipó	numero 5	
Fekete cipó étekbe	numero 5	
Méz illendőképpen		
Káposzta, petrezselyem		
Hagyma illendőképpen		
Liszt napjában fél véka		

¹ A sor két sor közé utólag beszúrva.

Hátaslovak

Hátaslovak, lovász pányvakkal együtt, az kiket őnagysága Besztercére vitt magával: numero 24.

Szekereslovak

Ifjú urunk őnagyságának szekeres lovai, hat-hat lovakból álló numero 13.

Ezeknek két rendbelieknek négy-négy véka napjában, az többinek – az tizenegy rendbelinek – három-három véka napjában.

Báthoriné asszonyom szolgálainak lovaira per diem commissi cubuli saxonicales numero 1 //–

Báthoriné asszonyom két rendbeli szekeres lovaira cubuli saxonicales numero 2 //–

Anno 1647. die 22. Octobris ifjú urunkkal őnagyságával érkezének ide Besztercére az őnagysága pecéri és puskási, kiknek praebendát adunk ez szerént:

	Librae /panis/ mensalis	Vini justae	Carnis librae	Equi	Pabuli cubulus
Puskások					
Német Gyurának / <i>Nimeth Gyura/</i>	6	1 ½	–	–	–
Szász Györgynek / <i>Szász Görgy/</i>	6	1 ½	2	1	//0,5
Váradí Gyurának / <i>Váradí Gyura/</i>	6	1 ½	2	1	//0,5
Izsóháti Jánosnak / <i>Izohati' [?] Janos/</i>	6	1 ½	2	1	//0,5
Postinec Jánosnak / <i>Postinecz Janos/</i>	6	1 ½	–	–	–
Martosko Miklósnak / <i>Martosko Miklos/</i>	6	1 ½	–	–	–
Bojmisztre Jánosnak / <i>Bojmisztre Janos/</i>	6	1 ½	–	–	–
Pajtló Andrásnak / <i>Paitlo Andras/</i>	6	1 ½	–	–	–
Trombitás Andrásnak / <i>Trombitas Andras/</i>	6	1 ½	–	–	–
Brezencki Andrásnak / <i>Brezenczki Andras/</i>	6	1 ½	–	–	–
Vabra Mártonnak / <i>Vabra Marton/</i>	6	1 ½	–	–	–
Vabra Jánosnak / <i>Vabra Janos/</i>	6	1 ½	–	–	–
Görög Györgynek / <i>Görög Görgy/</i>	6	1 ½	–	–	–
Jeszeniczki Jánosnak / <i>Jeszeniczki Janos/</i>	6	1 ½	–	–	–
Kutyai Andrásnak / <i>Kutyai Andras/</i>	6	1 ½	–	–	–
Ledniczi Istvánnak / <i>Lednici Istuan/</i>	6	1 ½	–	–	–
Gáspár Mártonnak / <i>Gaspar Marton/</i>	6	1 ½	–	–	–
Brezencki Gyurkának / <i>Brezenczki Gyurka/</i>	6	1 ½	–	–	–
Zericzkei Gábornak / <i>Zericzkei Gabor/</i>	6	1 ½	–	–	–
Lészai Dánielnek / <i>Leszai Daniel/</i>	6	1 ½	–	–	–
Szokocki Miklósnak / <i>Szokoczki Miklos/</i>	6	1 ½	–	–	–
Cubcsak Mártonnak / <i>Cubcsak Marton/</i>	6	1 ½	–	–	–
Mészáros Dánielnek / <i>Meszáros Daniel/</i>	6	1 ½	–	–	–

Takács ² Miklósnak / <i>Takács Miklos</i> /	6	1 ½	–	–	–
Sokola Miklósnak / <i>Sokola Miklos</i> /	6	1 ½	–	–	–
Surján Györgynek / <i>Surian Görgj</i> /	6	1 ½	–	–	–
Rusznák Mártonnak / <i>Rusznak Marton</i> /	6	1 ½	–	–	–
Varga Ádámnak / <i>Warga Adam</i> /	6	1 ½	–	–	–
Kuba Györgynek / <i>Kuba Görgj</i> /	6	1 ½	–	–	–
Kovács Dánielnek / <i>Kouacz Daniel</i> /	6	1 ½	–	–	–
Pecérek					
Jágermester Pap János uramnak / <i>Pap Janos</i> /	8	2	–	2	//1?
Pecér Pálnak / <i>Pecser Pal</i> /	4	2	–	–	–
Pecér Péternek / <i>Peczer Peter</i> /	4	1 ½	–	–	–
Pecér Jánosnak / <i>Peczer Janos</i> /	4	1 ½			
Két pecér inasnak	8	–			
Csürke Györgynek / <i>Csürke Görgj</i> /	4	1 ½	–	2	/0,5
Öt lóra per diem harmadfél véka abrak, ifjú urunk őnagysága 34 agarának per diem	librae nigri 136				

¹ A név első két betűjének olvasata bizonytalan.

² A név eleje javított.

Ifjú urunk őnagysága [...] seregben lévő hetvenöt kopójának négy-négy cipó per diem. Per diem facit erogatio liborum numero 300.

Ezekén kívül mezei és udvari katonákról, kapitányokról, sem hadnagyokról cathalogusunk nincsen.

Az gyalogokról is, sem azoknak hadnagyiról, előttük járókról, mivel mi azoknak prae-bendát nem szoktunk adni, hanem őnagysága kegyelmessége mikor parancsol adatni.

Az őnagysága főember lovainak számát is mi nem tudjuk, mert mi nem szoktunk azoknak abrakot adni.

7.

1649. szept. 17. II. Rákóczi György konyhájának limitatiója

(MNL OL X 1249. 1649/No. 150. – 463. filmtári tekercs)

Egyetlen folio méretű lap elülső oldalán. Szépírásos másolat a Fábíán István szamosújvári udvarbíró által kiállított eredetiről, amely nem maradt fenn.

A forrás minden bizonnyal II. Rákóczi György 1649. őszi hosszú beszercei tartózkodásához (<1649. okt. 24.- 1649. nov. 14.> kapcsolódik, amelynek apropóját az erdélyi vármegyék számára Szent Lukács nyolcadára meghirdetett törvényt adta. A szokásos tételeket tartalmazó konyhai limitatio, amely a fejedelmi konyha egy napi élelmiszer-szükségletét rögzíti. Valószínűleg azért küldték el a városnak több mint egy hónappal előbb, hogy legyen idejük felhalmozni a szükséges készleteket.

**Anno 1649. die 17. septembris. Urunk őnagysága konyhájára
és udvari népére való limitatio per diem**

Urunk őnagysága konyhájára tehénhús	librae 206
Berbécs	numero 5 ½
Borjúhús	librae numero 12
Bárány	numero 2
Lúd	numero 8
Lúdfi	numero 2
Kappan	numero 2
Tyúk	numero 42
Tyúkfí	numero 4
Malac	numero 2
Szalonna	librae numero 24
Színvaj	urnae numero //4
Írósvaj	librae numero 1 ½
Színmez	urnae numero //3
Ecet	urnae numero 2//
Köleskása	cubuli saxonicales numero //1 ½
Fejér liszt konyhára	cubuli saxonicales numero //1 ½
Cipó konyhára promiscue	numero 32
Étekben való bor	urnae numero //2

Ezeken kívül árpakása, borsó, lencse, olaj, kendermag, hal, rák, viza, víz/a/ikra, habarnyica, tárkony, egres, zsálya, tyúkmony, vereshagyma, fokhagyma, répa, retek, káposzta, törtsó, aszúszilva, tejfel, apróhal etc. illendőképben

Stephanus Fábíán manu propria /*Stephanus Fábján*/

8.

[1649. október] II. Rákóczi György és Báthori Zsófia udvartartásának jegyzéke

(MNL OL 1249. 1659/No. 106. – 466. filmtári tekercsen. A rosszul exponált felvételek miatt a 498. tekercsen, a pótlások között is megtalálható.)

Háromlapos fraktúr füzet, öt írott oldallal, alján enyhén sérült. A beszercei jegyző írásával.

A forrás II. Rákóczi György 1649. őszi hosszú beszercei tartózkodásához (<1649. okt. 24.- 1649. nov. 14.> kapcsolódik, amelynek apropóját az erdélyi vármegyék számára Szent Lukács nyolcadára meghirdetett törvényszak adta. A dátummal nem ellátott jegyzéket a benne szereplő tisztviselők segítségével lehetett keltezni. Pálóczi Horvát János 1649-től volt a fejedelem titkára, Veres Ambrus 1647 és 1651 között ítélőmester, a jegyzékben harmadik helyen felsorolt brenhidai Huszár Mátyást pedig 1652 júliusában már elhunytként említik. Szalárdi János titkárként való párhuzamos szerepeltetése szintén arra utal, hogy nem sokkal járunk a fejedelmváltás (1648) után.¹² A fenti adatok alapján csak az 1649. őszi tartózkodás jöhet szóba. A jegyzék viszonylag vázlatos, bizonyos csoportok esetében sem létszámot, sem konkrét neveket nem ad meg. II. Rákóczi György udvaroncai mellett röviden Báthori Zsófia fejedelemasszony külön udvarára is kitér.

Urunk önagysága fizetett szolgálinak registumja [!]

Kemény János uram /*Kemény János*/
Bethlen Ferenc uram /*Bethlen Ferentz*/
Huszár Mátyás uram /*Huszar Mattyas*/
Haller Gábor uram /*Haller Gabor*/
Gyalogkapitány
Mikes Mihály uram /*Mikes Mihaly*/
Orbán Ferenc uram /*Orban Ferentz*/
Praefectus uram
Secretarius Horvát János uram /*Horvat Janos*/
Secretarius Szalárdi uram /*Szalardi*/
Praedicator Csulai uram /*Cziulaj*/
Praedicator Keresztúri uram /*Kerezsturi*/
Bánffy György uram /*Banffi Gjeörgj*/
Bánffy Zsigmond uram /*Banffi Sigmond*/
Bethlen Mihály uram /*Bethlen Mihály*/
Huszár Péter uram /*Huszar Peter*/

¹² TRÓCSÁNYI, 1980, 105. (223. jegyzet), 182, 185, 357.

Nagy Tamás uram /*Nagy Thamas*/
Barcsai András uram /*Barczaj Andras*/
Gyerőffy János uram /*Gjeöreöfi Janos*/
Darabos Gergely uram /*Darabos Gergelj*/
Erdélyi György uram /*Erdeli Gjeörgj*/
Ebeni István uram /*Ebeni Istvan*/
Horvát István uram /*Horvath Istvan*/
Tepesit uram /*Tepesit*/
Postamester uram
Konyhamester uram
Cantor uram
Pálfi István uram /*Palffi Istvan*/
Folti uram /*Folti*/
Cellaristák
Lovázmesterek
Kocsisok
Lovászok
Szakácsok
Pohárnyikok
Bortöltők
Tálnok
Borsoló
Borbélyok
Szabók
Kovácsok
Komornyik uramék
Posták
Kengyelfutók
Ajtónállók
Ungvári László /*Ungvari Lazlo*/
Udvari katona numero 100
Kurtányok numero 200
Moldovaiak numero 100
Dragonyok numero 100
Magyar gyalog numero 200
Német gyalog numero 200

**Az kiket urunk őnagysága hívatott, azoknak az főembereknek,
úgy mint tanács és assessor uraméknak nevek**

Kun István uram őnagysága /*Kun Istvan*/
Haller István uram őnagysága /*Haller Istvan*/

Serédi István uram őnagysága /*Seredi Istvan*/
Rhédei Ferenc uram őnagysága /*Redei Ferentz*/
Barcsai Zsigmond uram őnagysága /*Barczai Sigmond*/
Barcsai Ákos uram /*Barczai Akos*/
Cseffei László uram ítélőmester /*Czeffej Lazlo*/
Veres Ambrus uram ítélőmester /*Veöres Ambrus*/
Gávai Péter uram /*Gavai Peter*/
Bethlen János uram /*Bethlen Janos*/
Director Kénosi uram /*Kenosi*/
Director Virginás uram /*Virginas*/
Torma Péter uram /*Torma Peter*/
Lázár György uram /*Lazar Gjeörgj*/
Vitéz György uram /*Vitez Gjeörgj*/
Angyalosi István¹³ uram /*Angiolosi Istvan*/
Veres István uram /*Veöres Istvan*/
Kőrösi István uram /*Keöreösi uram*/
Ibrányi Mihály uram /*Ibrani Mihálj*/

Urunk bejárói

Béldi Pál uram /*Beldi Pal*/
Tholdalagi Mihály uram /*Toldalagi Mihalj*/
Torma István uram /*Torma Istvan*/
Torma János uram /*Torma Janos*/
Reőthi István uram /*Rhoti Istvan*/
Ibrányi Mihály uram /*Ibrani Mihalj*/
Vitéz Gábor uram /*Vitez Gabor*/
Torma Mihály uram /*Torma Mihalj*/
Stépán Ferenc uram /*Stephan Ferentz*/
Vetési László uram /*Vetesi Laszlo*/
Basa Péter uram /*Basa Peter* /
Nemes János uram /*Nemes Janos*/
Bónis Ferenc uram /*Bonis Ferentz*/
Csongrádi János uram /*Czongradi Janos*/
Horvát György uram /*Horvath Gjeörgj*/
Vér György uram /*Veer Gjeörgj*/
Fráter György uram /*Frater Gjeörgj*/
Urunk inasi

¹³ A szó eleje javított

Étekgfók

Asztalnok Mikola uram /*Nikola*/
Asztalnok Rhédei uram /*Redej*/
Ugron Mihály uram /*Ugron Mihalj*/
Bay Ferenc uram /*Baj Ferentz*/
Sebesi Gábor uram /*Sebbesi Gabor*/
Tyukodi László uram /*Tjukodi Lazlo*/
Mikes György uram /*Mikes Gyeörgj*/
Horvát István uram /*Horvath Istvan*/
Palugyai Pongrác uram /*Palugjai Pongracz*/
Horánszki György uram /*Horanczki Gjeörgj*/
Török György uram /*Teörok Gjeörgj*/
Debreceni Gergely uram /*Debreczeni Gergelj*/
Széki István uram /*Szeki Istvan*/
Cserményi Mihály uram /*Czermenj Mihalj*/
Lugosi Ferenc uram /*Lugosi Ferentz*/
Dési János uram /*Desi Janos*/
Kemecsei László uram /*Kemeczej Lazlo*/
Daczó György uram /*Daczo Gjeörgj*/
Rozsnyai György uram /*Rosnaj Gjeörgj*/
Dobai János uram /*Dobaj Janos*/
Hajdú János uram /*Haidu Janos*/
Csákányos uram /*Cziakanyos*/
Sándor Mihály uram /*Sandor Mihalj*/
Zsigmond István uram /*Sigmond Istvan*/
Boér István uram /*Boer Istvan*/
Császár Lőrinc uram /*Cziaszar Leörintz*/
Tövisi Dániel uram /*Tüvissi Daniel*/

Asszonyunk udvara népei

Hopmester Pongrác uram /*Pongracz*/
Leányasszonyok
Sütők
Mosók
Inasok

Étekgfók nevei¹⁴

Asztalnok Rác Péter uram /*Racz Peter*/

¹⁴ Természetesen Báthori Zsófia étekgfóiról van szó.

Kincses János uram /*Kénczes Janos*/
Kornya László uram /*Kornia Lazlo*/
Fabricius uram /*Fabricius*/
Cikó János uram /*Cziko Janos*/
Kávási Kristóf uram /*Kavasi Czristoph*/
Bip Mihály uram /*Bip Mihalj*/
Keresztesi Mihály uram /*Kereztesi Mihalj*/
Ferenc János uram /*Ferentz Janos*/
Vajna Zsigmond uram /*Vaina Sigmond*/
Veres Józsa uram /*Veres Josa*/
Csatári Mihály uram /*Czadari Mihalj*/
Jászai István uram /*Jaszaj Istvan*/

Az kurtányok kapitánya
Moldovaiak kapitánya
Az dragonyok kapitánya
Német gyalog kapitánya
Magyar gyalog hadnagya
Agárhordozók
Pecérek
Puskások

9.

[1655. október] II. Rákóczi György és Báthori Zsófia udvartartásának jegyzéke

(Négy példányban: MNL OL X 1249. 1647/No. 230. és 231. –
462. filmtári tekercs, 17. századi keltezetlenek/No. 293. – 490. filmtári tekercs.
MNL FML Vathy J. lt. 8. dob. numerus és paginálás nélkül)

A 1647/No. 230. egy négylappos fraktúr füzet, nyolc írott oldallal. Az 1647/No. 231. szintén négylappos fraktúr füzet, nyolc sűrűbben írott oldallal, szövegromlásai alapján az 1647/No. 230. egykorú másolatának tűnik, néhány utólag beszúrt név azonban a Vathy letét példányával is összeköti. (Olyan közös többletek vannak, amelyek a másik két példányban nem szerepelnek.) A 17. sz./No. 293 négy ívrét lapon, nyolc oldalon, a többi példánynál világosabb tagolással, és a praebendára vonatkozó (kiadásunkban aláhúzott) kiegészítő megjegyzésekkel, amelyeket az egyes udvari csoportokkal az eredetiben kapcsos zárójelek kötnek össze. (Ezek és a szolgálak számára vonatkozó közlések csak ebben a kéziratban szerepelnek.) A Vathy letét példánya egy négylappos fraktúr füzetke, hét írott oldallal.

A forrás II. Rákóczi György 1655. őszi hosszú besztercei tartózkodásához (<1655. okt. 28.–1655. nov. 11.>) kapcsolódik. A fejedelem, ahogy máskor is, az erdélyi vármegegyék számára Szent Lukács nyolcadára meghirdetett törvénytáron vett részt. A dátum-

mal nem ellátott jegyzéket a benne szereplő személyek segítségével lehetett keltezni. Petki István 1655-ben lett az elhunyt Bethlen Ferenc helyett fejedelmi főudvarmester,¹⁵ Romosz János török deák 1655-től tartózkodott Gyulafehérvárott,¹⁶ Keresztúri Bíró Pál udvari prédikátor, II. Rákóczi György egykori nevelője pedig 1655 decemberében hunyt el.¹⁷ A három adat metszetét pedig egyedül az 1655. év jelenti. A jegyzék az udvartartás szinte minden csoportjára kiterjed, és felöleli Báthori Zsófia fejedelemasszony külön udvartartását is. A forrás egyik különlegessége, hogy a fiatal I. Rákóczi Ferenc (1645–1676) önálló udvarának kezdeményeit is felfedezhetjük benne.

Catalogus dominorum aulicorum Celsissimi Transylvaniae Principis¹⁸

Urunk őnagysága asztalára¹⁹

Kemény János uram /*Kemeni/Kemeny/Köminy Janos/*

Főhopmester²⁰ Petki István uram /*Petki Istvan/*

Pap András uram, hopmester²¹ /*Pap Andras/*

Keresztúri Pál uram²² /*Kereszturi/Kerezturi/Kereztwri Pal/*

Razlaviczai István postamester uram /*Razla Vitze/Razlauiczai/Razlaviczai/Razlavitzai Istvan/Istua(n)*

Romosz János uram /*Romoz/Romosz Janos/*

Gábor deák uram /*Gabor Deak/*

Samarjai Péter deák uram /*Samariai/Szamaraij/Szamaraij Peter/*

Naményi Péter deák uram /*Nameni/Namenyi Peter/*

Ifjú urunk mestere

Szabó Gáspár uram /*Szabo Gaspar/*

Csontos Pál uram /*Czontos/Czyontos Pal/*

Komorniyk Kövér Gábor uram /*Keöuer/Keöver/Köver Gabor/*

Kerekes Tamás uram /*Kerekes Tamas/*

Horvát István uram²³ /*Horvath Istvan/*

Bejárók

Csongrádi János uram /*Csongradi/Csongradj/Csongoradi Janos/*

Balka²⁴ István uram /*Balka/Balku Istua(n)/Istvan/*

¹⁵ TRÓCSÁNYI, 1980, 32.

¹⁶ KÁRMÁN, 2006, 162.

¹⁷ DIENES, 2001, 147.

¹⁸ A főcím a 17. sz./No. 293-ból hiányzik.

¹⁹ Az alcím a Vathy. lt. példányából hiányzik. A bekezdés mellett a 17. sz./No. 293-ban egészen halványan: „adni kell”.

²⁰ A Vathy lt. példányában következetesen a „hokmester” alak szerepel.

²¹ Az 1647./No. 231-ben nem szerepel, hogy hopmester.

²² A Vathy. lt. példányában előtte véletlenül ismét leírva Petki neve: „Petki István uram.”

²³ Csak a Vathy lt. példányában és az 1647./No. 231-ben, a bekezdés aljára besúrva.

²⁴ A 17. sz./No. 293-ban: „Balku.”

Boldvai Gergely uram /*Bolduai/Boldvay/Boldvaj/Bolvai Gergelj/Gergely/*
Fráter István uram /*Frater Istua(n)/Istvan/Istva(n)/*
Barcsai Péter uram /*Bartsai/Bartsaj/Bartsay Peter/*
Torma János uram /*Torma/Tormai Janos/*
Jósika István uram /*Josika Istua(n)/Istvan/*
Bejárók pohárnokja
(cipó, hús, bor, abrak)²⁵

/Étekgfók/

Asztalnok Basa Tamás uram /*Basa/Bassa Tamas/Thamas/*
Piheni Ferenc uram /*Piheni/Pihenni Ferencz/Ferentz/*
Kövér Ferenc uram /*Keouer/Keover/Keöver Ferencz/Ferentz/*
Földvári Ferenc uram /*Feoldvari/Feöldvari/Földuari Ferencz/Ferentz/*
Zsigmond András uram /*Sigmond Andras/*
Várad János uram /*Varadi Janos/*
Bige György uram /*Bige/Bighe Gjeörgj/Görgy/Gyorg/György/*
Daczó György uram /*Daczo Gjeörgj/Gjorg6/Görgy/György uram/*
Étekgfók pohárnokja
Két támosó
(cipó, bor, hús, abrak)²⁶
Szolgák numero 24

Udvarlók

Alsó János borsoló uram /*Also Janos/*
Császár Lőrinc uram /*Czaszar/Czyassar/Czyaszar Leörintz/Lörincz/Lörintz/*
Daczó Zsigmond uram /*Daczo/Datso Sigmond/*
Cserményi Zsigmond uram²⁷ /*Czyermeni Sigmond/*
Kovács Mihály uram /*Kouats/Kovacz/Kovats Mihalj/Mihaly/*
Henter Ferenc uram /*Henter Ferencz/Ferentz/*
Udvarhelyi Ferenc uram /*Udvarhelyi Ferencz/Ferentz/*
Katonai Ferenc uram /*Katonai/Katonaj/Katonay Ferencz/Ferentz/*
Bíró István uram /*Biro Istua(n)/Istvan/*
Cirjék János uram /*Czeriek/Czerjek Janos/*
(cipó, bor hús, abrak)²⁸
Szolgák numero 15

²⁵ A bekezdés mellett egészen halványan: „10 fejer cipó” és lejjebb: „szolgák zaltt auff 1 tag”.

²⁶ A bekezdés mellett egészen halványan: „12” vsz. az előző bekezdésnél is szereplő fehér cipók száma.

²⁷ Csak a 17. sz./No. 293-ban szerepel a név.

²⁸ A bekezdés mellett egészen halványan: „10” vsz. a nekik járó fehér cipók számra.

Urunk inasi²⁹

Fekete Péter uram /*Fekete Peter*/
Daniel Mihály uram /*Daniel Mihalj/Mihaly*/
Fáy András uram /*Faj Andras*/
Rác István uram /*Racz/Ratz Istvan/Istva(n)*/
Teleki uram /*Teleki*/
(cipó, bor, hús, abrak)

Pohárnokos és pohárnok inasok

Cserményi Mihály uram /*Csyeremenj/Czermen/Czyermén/Czyerménj Mihalj/Mihálj/Mihaly*/
Pap János uram /*Pap Janos*/
Gazdag Ferenc uram /*Gazdag/Gazdagh Ferencz/Ferentz*/
Komáromi Lajos uram /*Commaromj/Komaromi Lajos/Lajos/Lajos*/
Mikes István uram³⁰ /*Mikes Istua(n)/Istvan*/
Benkő Ferenc uram /*Benkeö/Bentke Ferencz/Ferentz*/
(cipó, bor, abrak)

Palota ajtónállók

Szendi Pál uram /*Szendi Pal*/
Martonosi Gergely /*Martonassi/Martonosi Gergel/Gergely*/
Szócs György /*Szecz/Szeöts/Szeöts/Szöts Geörgy/Gjeörgj/Gyorgy/György*/
Nagy István /*Nagy Istua(n)/Istvan*/
Kovács György /*Kouats/Kovacz/Kovats Geörgy/Gjeörgj/Gjörg/György*/
Ajtónálló Boldizsár /*Aiton allo/Ajton allo/Ayton Alo/Ayton allo Boldisar*/
(cipót, bor, hús)

Csatlósok

Farkaslaki Péter /*Farkaslaki/Farkaslakj Peter*/
Kállai Illés /*Kalay/Kallai/Kallaj Illyes/Illyes/Illyös*/
Német István /*Nemet/Német Istvan*/
Hidasi György /*Hidasi/Hidassi Gjeörgj/Gorgy/Györgj/György*/
Vékony János /*Vekon/Vekony Janos*/
Füzesi János /*Fizessi/Füzesi/Fwzesi Janos*/
Szabó Péter /*Szabo Peter*/
Fogarasi István /*Fogarasi/Fogarossi Istvan/Istua(n)*/
(cipó, bor, hús)

²⁹ Az alcím csak a Vathy lt. példányában és az 1647/No. 230-ban szerepel.

³⁰ A 17. sz./No. 293-ban „Mike”.

Konyhabeliek

Konyhamester Sáfár István uram /*Safar/Saffar Istua(n)/Istvan/Ist(van)/*
(cipót, bor, hús, abrakot)

Fogarasi János³¹ /*Fogarasi/Fogarasj/Fogarossi Janos/*

Fogarasi Stan /*Fogarasi/Fogarasj/Fogarossi Sztan/Sztán/*

Gyulai István /*Gyulaj/Gyulay Istua(n)/Istvan/*

Román Farkas /*Roman Farkas/*

Ispán Márton /*Ispan Marton/*

Kis Opra /*Kis Opra/*

Vonka János /*Uonka/Vonka Janos/*

Morvai Lackó /*Moruai/Morvaj/Morvay Laczko/Latzko/*

Bukur István³² /*Bukar/Bukur Istua(n)/Istvan/*

Fogarasi Miklós /*Fogarasi/Fogarossi Miklos/*

Baczilla István /*Baczilla/Batzilla Istua(n)/Istvan/*

Négy szakács inasok

(cipót, bor, abrakot)

Konyha sáfárok

Enyedi Gergely /*Enyedi/Enyedj/Enyedj Gergelj/Gergely/*

Molnár János /*Molnar Janos/*

(cipó, bor)

Konyha ajtónállók

Balog János /*Balogh Janos/Ballogh Janos/*

Tibrec János /*Tiberegh/Tibrec Janos/*

Szilágyi Márton /*Szilagyi/Szillagj Marton/*

Szabó Márton /*Szabo/Szabbo Marton/*

Gridi István /*Giridi/Gridi Istua(n)/Istvan/*

Lajos Péter /*Laios/Lajos/Layos Peter/*

(cipót, hús)

Mesteremberek

Borbély János /*Borbelj/Borbélj/Borbely Janos/*

Csuhadár Szabó Márton /*Szabo Marton/*

András kovács /*Andras Kouats/Kovaczk/Kovats/*

Pál kovács /*Pál Kouats/Kovaczk/Kovats/*

István kovács /*Istua(n)/Istvan/Istva(n) Kouats/Kovaczk/Kovats/*

Szjgyártó Sándor /*Szjgyarto/Szyarto/Szygyarto/Szjgyarto Sandor/*

Szabó Tamás /*Szabo Tamas/Thamas/*

³¹ A 17. sz./No. 293-ban utána kihúzza: „Görgenyi Gö.”

³² Az 1647/No. 230-ban, az 1647/No. 231-ben és a Vathly lt. példányában: „Bukar.”

Kobzos Jakab /*Kobsos/Kobzas/Kobzos Jacab/Jacob/Jakab/Jakob/*
Hegedűs Gergely /*Hegedos/Hegedűs/Hegedws Gergelj/Gergélj/Gergely/*
Lakatos Mátyás /*Lakatos Matjas/Matyas/Mattyas/*
Péter Kovács /*Peter Kouats/Kovacz/Kovats/*
Mátyás Kovács /*Matjas/Matyas/Mattyas Kouats/Kovacz/Kovats/*
(cipót, bort, hús)

Lovászmesterek

Hajdú Mihály uram /*Haidu/Hajdu/Haydo/Haydu Mihalj/Mihálj/Mihaly/*
Kólya Mihály uram /*Kolja/Kolya/Kolyha Mihalj/Mihálj/Mihaly/*
Mező³³ Tamás uram /*Mezei/Mezeő/Mező Tamás/*
Dévai István uram /*Deuai/Devaj/Devay Istua(n)/Istvan/Istva(n)/*
(cipót, hús, bor, abrakot, fűszerszámot)

Lovászlegények

Lázár János /*Lazar Janos/*
Fogarasi Demeter /*Fogarasi/Fogarossi Demeter/*
Nagy János /*Nagj/Nagy Janos/*
Kockai Gergely /*Kockai/Kockaj/Kotzkai Gergelj/Gergely/*
Ifjú Rác András /*Racz/Ratz Andras/*
Székely Péter /*Szekel/Szekelj/Székely/Szekely Peter/*
Dávid György /*David/Gjorg/Gjörgj/Görgy/Györg/*
(cipót, hús, bort, abrakot)

Szekszenások³⁴

Lengyel Miklós /*Lengyel Miklos/*
Fejérvári Stan /*Feieruari/ Fejer vari Sztan/Sztán/*
Miskei István³⁵ /*Mickey/Mikei/Miskei Istvan/*
Fogarasi Kristóf /*Fogarasi/Fogarossi Cristoph/Christoph/*
Szakmári János /*Sakmari/Szakmari Janos/*
Rusori Kompsa³⁶ /*Ruhori/Rusori Kompsa/*
Viszti Radul /*Viszti Radul/Radulj/Raduly/*
Újfalusi Todor /*Uyfalusi/Uyfalussi/Uyfalusi Todor/Toudar/*
Fejérvári György /*Feieruari/Fejervari/Feyervari Gjörgj/Görgy/Györgi/*
(cipót, hús, bort)

Lovászok

Kis Salamon /*Kis Salamon/Salomon/*

³³ A 17. sz./No. 293-ban: „Mezei.”

³⁴ A málhanyereggel (szekszena) ellátott, tehát teherhordó lovak lovásza.

³⁵ Az 1647/No. 230-ban „Mikei” (romlás); a Vathy. lt. példányából a név teljesen hiányzik.

³⁶ Csak a 17. sz./No. 293-ban helyesen „Rusori”, a másik három példány írnoka „Ruhori”-nak írta.

Vadászi János /*Uadaszi/Vadasri/Vadaszi Janos*/
Petényi Mihók /*Petheni Mihok*/
Sütő Péter /*Súteő/Sütő/Swteő Peter*/
Kománai Kelemen /*Komanai/Komanaj/Komanay Kelemen*/
Fogarasi Kompsa /*Fogarasi/Fogarossi Kompsa*/
Nyéki András /*Neki/Nyeki András*/
Vajla Jancsi /*Uayla/Vaila/Vajla/Valya Jantsi/Jentsi*/
(cipót, hús, bort)

Kocsisok

Dridiffi Máté /*Dridifi Mate/Mathe*/
Sztárai László /*Sztaraj/Sztaraj Laszlo/Lazlo*/
Dragusi János /*Dragus/Dragussi Janos*/
Fogarasi Dragomir³⁷ /*Fogarasi/Fogarossi Dragumer/Draguner*/
Tolvaj Máté /*Toluai/Tolvaj/Tolvay Mate/Mathe*/
Róka Máté³⁸ /*Poka/Roka Mate/Mathe*/
Posorti³⁹ András /*Poscorti/Poskorti Andras*/
Árkosi István /*Arkosi/Arkossi Istua(n)/Istva(n)/István*/
Fogarasi Miklós /*Fogarasi/Fogarossi Miklos*/
Fogarasi Radul /*Fogarasi/Fogarossi Radul/Radulj/Raduly*/
Sebesi Radul /*Sebesi/Sebbessi Radul/RaduljRaduly*/
Herszéni Opra⁴⁰ /*Herszeni/Herszeni Opra*/
Kővári János /*Keovari/Keovari/Kouari Janos*/
Bethleni Dragics /*Betleni/Bethleni Dragits*/
Bábolnai Radul /*Babolnai/Babolnaj/Babolnay Radul/Radulj/Raduly*/
Visombáki Nyisztor /*Visombaki/Visonbaki Nisztor/Niztor*/
Posorti Miklós /*Posorti Miklos*/
Kővári Simon /*Keovari/Kouari/Kouari Simon*/
Paksi István /*Paki/Paxi Istvan*/
Rusori Kompsa /*Rusori Kompsa*/
Szarati Sorban⁴¹ /*Szarasi Sorban*/
Újhelyi István /*Ujhellyi/Uyhelyi/Vihelyi Istua(n)/Istvan*/
Vádi⁴² Miklós /*Jadi/Uadi/Vadi Miklos*/
Túri János /*Turi Janos*/
(cipót, hús, bort)

³⁷ Csak a 17. sz./ No. 293-ban „Dragumer”, a másik három példányban „Draguner” (romlás).

³⁸ Az 1647/No. 230-ban „Poka” (szövegromlás).

³⁹ A „Posorti” családnév a fogarasföldi Posorta (ma: Pojorta, Románia) helynévből képezve.

⁴⁰ A 17. sz./No. 293-ban „Herszeni”, a másik három példányban „Herszeni” (szövegromlás).

⁴¹ A 17. sz./ No. 293-ban „Szarati”, a másik három példányban „Szarasi” (szövegromlás). Szerata fogarasföldi község nevéből.

⁴² A Vathy lt. példányában „Jadi” (szövegromlás).

Trombitások

Trombitás Zakariás /*Trombitas Zacharias/Zakarias/*

Trombitás János /*Trombitas Janos/*

Trombitás János /*Trombitas Janos/*

Sipos János /*Sipos Janos/*

(adni kell cipót, hús, bort, abrakot)

Asszonyunk önegysága udvara népe

Veres Józsa uram /*Veres Josa/*

Jászai Mihály uram /*Jasza/Jaszai/Jaszaj Mihalj/Mihaly/*

Dési István uram /*Desi Isvan/*

Szilvási Boldizsár uram /*Szilvasi/Szilvasi Boldisar/*

Kornya László uram /*Kornya Laszlo/*

Vajna Zsigmond uram /*Uayna/Vajna/Vanya Sigmond/*

Kávási Kristóf uram /*Kauasi/Kavasi Cristoph/Christoph/*

Keresztesi István uram /*Keresztesi/Kereztesi/Kereztesi Istua(n)/Istvan/Istva(n)/*

(adni kell bort, cipót, hús, abrakot)

Asszonyunk inasi

Naláczai András /*Nalaczi/Nalatzi Andras/*

Ribicei Ferenc /*Ribiczei/Ribiczej/Ribitzay Ferencz/Ferentz/*

Csolnokosi András /*Csolnokosi/Csolnokosj/Czyolnokosi Andras/*

Komáromi István /*Komaromi Istua(n)/Istvan/*

Zoltán Ferenc /*Szoltan/Zoltan Ferencz/Ferentz/*

Kerekes Zsigmond /*Kerekes Sigmond/*

(cipót, bort)

Ifjú urunk inasi

Kristori László /*Kristhori/Kristori Laszlo/*

Gyulai János /*Gyulai/Gyulaj/Gyulay Janos/*

Keresztesi Sámuel /*Keresztesi/Kereztesi/Kereztesi Samuel/*

Tordai János /*Tordai/Tordaj/Torday Janos/*

Hévai Pál /*Heuai/Hevaj/Hevay Pal/*

(adni kell, húst, cipót, bort)

Belső cseléd

Egy öregasszony

Öt felső leányasszonyok

Két sütők

Két mosóasszonyok

Mosó Gábor /*Moso/Mosso Gabor/*

Egy törpe leánynak⁴³
Felső leányasszonyok inasának
Egy mosóinasnak
Egy öregasszony szolgálója
Egy sütőinas
Törpe Géci /*Terpe/Teörpe Geczi/Geczj/Getzi/*
(adni kell cipót, bor)

Báthoriné asszonyom⁴⁴ **őnagysága udvara népe** /*Bathorine/*
Mátyus Miklós uram /*Mathius/Matthyus/Matyas Miklos/*
(fűszerszám [és a többi])
Nagy János uram /*Nagy Janos/*
(adni kell cipót, bort, hús, abrak, széna)⁴⁵
Darabos Farkas /*Darabos Farkas/*
Szabó Mihály /*Szabo Mihalj/Mihálj/Mihaly/*
Egy szabados
Egy kovács
Két szakács
Két csatlós
Egy tálmosó
Egy sáfár
Hat inasok
Négy leányasszonyok
Három rendbeli kocsisok
(cipót, bort, hús)

Gyertya limitatiója
Abrak limitatiója

Agárhordozók

Rác Mihály /*Racz/Ratz Mihálj/Mihaly/*
Farkas György /*Farkas Gjeörgj/Görgy/Györgi/György/*
Sárdi János /*Sardi Janos/*
Német János⁴⁶ /*Nemet/Nemeth Janos/*
Szalontai János /*Szalontai Janos/*
Polyák János /*Polyak Janos/*
Nagy Mátyás /*Nagy/Nagy Matjas/Mattyas/Matyas/*

⁴³ Az 1647/No. 230-ban, az 1647/No. 231-ben és a Vathy. lt. példányában részes eset nélkül.

⁴⁴ Anna Zakrzewska, Báthori Zsófia anyja.

⁴⁵ Elképzelhető, hogy a másik megjegyzéshez hasonlóan az egész bekezdésre vonatkozik. A pozíció alapján nem egyértelmű.

⁴⁶ Német János, Szalontai János és Polyák János az 1647/No. 230-ból kimarad (vsz. sortévesztés).

Balgó Tamás /*Balgo Tamas/Thomas/*
Szilágyi János /*Szilagyi Janos/*
Nagy István /*Nagj/Nagy Istua(n)/Istvan/*
Fejérvári László /*Feieruari/Fejervari Laszlo/Lazlo/*
Fogarasi Lackó /*Fogarasi/Fogarassi/Fogarossi Laczko/Latzko/*
Mészáros Mihály /*Meszaros Mihálj/Mihaly/*
Fogarasi Opra /*Fogarasi/Fogarassi/Fogarossi Opra/*
Kovács János /*Kouats/Kovacz Janos/*
Kővári Lázár /*Keovari/Köuari/Kövari/Kővari Lazar/*
Komjáti János⁴⁷ /*Komati/Komiati/Kommati/Komyati/Kornjati Janos/*
Fogarasi Istók /*Fogarasi/Fogarassi/Fogarossi Istok/*
Fogarasi János /*Fogarasi/Fogarassi/Fogarossi Janos/*
Fogarasi Simon /*Fogarasi/Fogarassi/Fogarossi Simon/*
Fogarasi Many /*Fogarasi/Fogarassi/Fogarossi Many/*
Vinci János /*Vinczi/Vintzi Janos/*
Hosszú Many /*Hoszu Man/Many/*
Dulgai István /*Dulgai/Dulgaj/Dulgay Istua(n)/Istvan/*
Fogarasi Stanciul⁴⁸ /*Fogarasi/Fogarassi Sztan/Sztantsul/Sztantzul/*
Füzési János /*Fezessi/Füzessi/Fwzesi Janos/*
(nem kell adni semmit)

Pecérek

Pecér István /*Peczer/Petzer Istvan/*
Kurlandi György /*Culandi/Kulandi/Kullandi Geörgy/Györgi/*
Kozák János /*Cozak/Kozak Janos/*
Jaskó /*Jasko/*
Pecér Gyereszi /*Petzer Gyereszi/*
Pecér Péter /*Peczer/Petzer Peter/*
Pecér Ferenc /*Peczer/Petzer Ferentz/*
Két rendbeli kocsisok
Három pecérinas

Ifjagnál lévő agarak számára
(adni kell cipó)

Báthoriné asszonyom öngagsága konyha limitációja /*Bathorine/Batorjne/*

Batthyány uram öngagsága szolgálainak való gazdálkodás /*Botyani/Bottyani/Botyanyi/*

⁴⁷ Az 1647/No. 230-ban kétszer is leírva egymás után, rosszul. Kommati, illetve Kornati (utóbbi vsz. az 1647/ No. 231. félrevezető írásmódja „Kornjati” nyomán).

⁴⁸ Az 1647/No. 230-ban Sztan.

Puskásoknak gazdálkodás, vagynak personae numero 59

Dévai puskások personae numero 24
Urunk őnagysága konyha limitációja

Barcsai András uram alatta való katonákkal personae numero 75 /*Barcsai/Barczay/
Bartsai/Bartsaj Andras/*

Dragonyok serege
Magyar gyalogok serege
Posták

10.

[1655. október] II. Rákóczi György udvartartásának kivonatos jegyzéke

(MNL FML Vathy J. lt. 8. d. numerus és paginálás nélkül)

Kétlapos fraktúr füzet. Szövege helyenként erősen eltér az 1655. évből fennmaradt másiktól, négy példányban fennmaradt praebendajegyzéktől, alapvetően annak rövidített változata, ám számos többlettel is bír. Az eltérések mértéke és az említett többletek indokolják, hogy külön tételként szerepeltessük.

A forrás II. Rákóczi György 1655. őszi hosszú besztercei tartózkodásához (<1655. okt. 28.–1649. nov. 11.>) kapcsolódik. A fejedelem, ahogy máskor is, az erdélyi vármegegyék számára Szent Lukács nyolcadára meghirdetett törvényszakon vett részt. A keletésre vonatkozó érveket lásd a 9. számú irat alatt.

Udvarnál mostan vagynak

Keresztúri uram /*Kereszturi/*
Sellyei uram /*Séllej/*
Pap Andras uram /*Pap Andras/*
Postamester uram
Gábor deák uram /*Gabor deak/*
Péter deák uram /*Peter deak/*
Romosz János /*Romos Janos/*
Ifjú urunk mestere
Kövér Gábor uram komornyk /*Keöver Gabor/*
Pál deák uram /*Pal Deak/*
Csontos Pál puskásokkal együtt /*Cziontos Pal/*
Kerekes Tamás kétszáz gyaloggal /*Kerekes Thamas/*
Szemények kétszázán
Dragony kapitány, dragonnyal együtt

Udvari katonák

Barcsai András uram és katonái /*Barczaj Andras/*

Lovászmester uramék

Kólya Mihály uram /*Kolya Mihálj/*

Hajdú Mihály harmadmagával /*Haidu Mihálj/*

Bejárók

Csongrádi János /*Csongradi Janos/*

Balka István /*Bako István*⁴⁹

Boldvai uram /*Bodavaj uram/*

Fráter István /*Frater Istvan/*

Barcsai Péter /*Barczaj Peter/*

Torma János /*Torma Janos/*

Lugasi Ferenc /*Lugasi Ferentz/*

Bejárók pohárnyikja

Jósika Istvánnak /*Josika Istvan/*

Étekgóók

Asztalnok Basa Tamás uram /*Basa Thamas/*

Procskai Péter uram /*Proczkai Peter/*

Piheni Ferenc /*Pieni Ferentz/*

Kövér Ferenc uram /*Keöres Ferentz uram*⁵⁰

Zsigmond András /*Sigmond Andras/*

Váradai János uram /*Varadi Janos/*

Bige György /*Bige Gjeörgj/*

Daczó uram /*Daczo/*

Étekgóók pohárnyikja

Két tálmosók

Udvarlók

Alsó János borsoló /*Also Janos/*

Császár Lőrinc /*Csaszar Leörintz/*

Daczó Zsigmond /*Daczo Sigmond/*

Cserményi Zsigmond /*Czerménj Sigmond/*

Kovács Mihály /*Kovacz Mihálj/*

Henter Ferenc /*Henter Ferentz/*

Udvarhelyi Ferenc /*Udvarhellj Ferentz/*

Katonai Ferenc /*Katonai Ferentz/*

⁴⁹ Valójában a másik 1655. év jegyzékből ismert Balka Istvánról van szó. Az itt szereplő névalak pusztán szövegromlás eredménye.

⁵⁰ A névalak nyilvánvalóan szövegromlás eredménye.

Bíró István /*Biro Istvan*/
Cirjék János /*Czirgek Janos*/

Urunk inasi

Teleki uram /*Teleki*/
Fekete uram /*Fekete*/
Daniel uram /*Daniel*/
Rác uram /*Ratz uram*/
Fáy uram /*Faj uram*/

Pohárnok

Cserményi Mihály uram /*Czerménj Mihálj uram*/
Pap János /*Pap Janos*/
Gazdag Ferenc /*Gazdak Ferentz*/
Komáromi uram /*Komaromi*/
Pohárszék kocsija
Innyaadó kocsi

Ajtónállók⁵¹

Konyhabeliek

Sáfár István uram /*Safar Istvan*/
Konyhasáfár

Mesteremberek

Lovászlegények

Szekszenások

Kocsisok

Trombitások

Asszonyunk önnagysága udvara népe

Veres Józsa /*Veres Josa*/
Jászai Mihály /*Jazaj Mihálj*/
Szoboszlai uram /*Zobozlai*/
Dési uram /*Deczi*⁵²/
Szilvási uram /*Sylvasi*/
Kornya /*Kornya*/
Vajna /*Vaina*/
Kávási /*Kavasi*/
Keresztesi /*Kereskezi*⁵³/

⁵¹ A forrásban az alábbi, sötéttel kiemelt sorok nincsenek kiemelve, de ahogy az a másik 1655. évi jegyzékből ismert, külön (itt nem kifejtett) udvari csoportok neve.

⁵² Romlott névalak, a javítás a másik 1655. évi jegyzék segítségével történt.

⁵³ A romlott névalakot (Kereskezi/ Kőrösközi) a másik 1655. évi jegyzék segítségével javítottuk.

Asszonyunk inasi

Nalácz /*Nalaczi*/

Ribicei /*Ribicei*/

Asszonyunk pohárszék kocsjaja

Inasok kocsjaja⁵⁴

Ifjú urunk inasi

Sütő- és mosó szekerek

Báthoriné asszonyom szolgáljai

Hopmester Mátyus uram /*Matyus*/

Konyhaszekér

Pohárnokszekér

Az önagysága szolgáljainak szállása

Agárhordozók

Pecérek

11.

[1659. február] Barcsai Ákos udvartartásának jegyzéke

(MNL OL X 1249. 1647/No. 229. – 462. filmtári tekercs)

Kétlapos fraktúr füzet, négy írott oldallal. Felső részén enyhén sérült. Egykorú irat, amely a városi kancellárián és a fejedelmi udvarban egyaránt készülhetett.

A többi jegyzékkel ellentétben a forrás keletkezése nem egy törvénytárral, hanem Barcsai Ákos erdélyi fejedelem 1659. febr. 26. és márc. 26. között Besztercén tartott országgyűlésével függ össze. (Maga a fejedelem csak 1659. febr. 28–29-én érkezett meg a városba.) Forrásunkat a felsorolt tanácsurak és sorrendjük (Haller Gábor és Bethlen János az első két helyen) alapján egyértelműen Barcsai Ákos rövid regnálásának (1658–1660) idejére kell helyoznunk, márpedig a fejedelem csak ekkor, az országgyűlés idején járt Besztercén. A meglehetősen vázlatos jegyzék kizárólag neket tartalmaz, és egy, II. Rákóczi György udvaránál kisebb és társadalmi rangját tekintve szerényebb udvarról ad képet. Szalánczy Erzsébet fejedelemasszony udvara (az udvar női oldala) csupán címszavakban szerepel.

⁵⁴ A jegyzék szerkezete innen némileg áttekinthetetlenné válik, vegyesen sorolja fel az udvartartás csoportjait, és a különböző csoportokhoz nehezen rendelhető szekereket. Az alábbi sorok tagolása, az egyes csoportok félkövérrel való kiemelése tőlünk származik.

[C]atalogus familiariorum Suae Principalis Celsitudinis

Bejárók

Váradí István uram /*Váradí Istvan*/
Keresztúri uram /*Kereszturi*/
Kun István uram /*Kunn Istvan*/
Torma György uram /*Torma Gyeörgj*/
Henter András uram /*Henter Andras*/
Kis Máté uram /*Kis Mathe*/

Innyaadó

Petri Gábor uram /*Petri Gabor*/

Inasok

Jenei Miklós uram /*Jenei Miklos*/
Sárdi uram /*Sardi*/

Étekfogó uraimék

Asztalnok Cserményi Zsigmond uram /*Czermeni Sigmond*/
Borsoló Móré /*Borsolo More*/
Torma Péter uram /*Torma Peter*/
Alsó Boldizsár uram /*Also Boldisar*/
Szövérdi József uram /*Szövördi Joseph*/
Maróti Dávid uram /*Marothi David*/
Keresztúri uram /*Kereszturi*/
Boér György uram /*Böer Gyeörgy*/
Tordai János uram /*Tordaj Janos*/
Ovas⁵⁵ uram /*Ohvass*/
Mikola uram /*Mikola*/
Török Pál uram /*Török Pal*/
Székely András uram /*Szekely Andras*/
Malesdi uram /*Malesdi*/
Balla János uram /*Balla Janos*/
Becske Zsigmond uram /*Betske Sigmond*/
Csügedi György uram /*Czügedi Gyeörgj*/
Buda Sándor uram /*Buda Sandor*/
Gyurma György uram /*Gyurma Gyeörgy*/
Fejérvári Mihály uram /*Feyervari Mihaly*/
Kun Gábor uram /*Kunn Gabor*/

⁵⁵ Feltehetően az Arad megyei Ovas/Ovos helynévből származó családnév.

Főemberek

Hopmester uram
Főkomornyik uram
Dobolyi uram, vicekomornyik /*Doboli*/
Ferenc deák uram /*Ferentz Deak*/
Baló László uram /*Ballo Laszlo*/
Tolna⁵⁶ János uram /*Tolna Janos*/
[.....]⁵⁷ uram
Gyerő Miklos uram /*Gyerö Miklos*/
Postamester uram
Szállásosztó Bacellari uram /*Baczellari*/
Oláh János deák uram /*Olah Janos*/
Egy számtartónak
Sátormester
Török deák
Kengyelfutók personae numero 4

Pohárnok uramék

Főpohárnyik Cserényi Mátyás /*Czereni Mathias*/
Pohárnyik inasok personae numero 4
Bortöltő, Kun Dániel /*Kunn Daniel*/

Asszonyunk udvara népe⁵⁸

Öregasszony personae 2
Leányasszony personae 4
Varróasszony personae 2
Mosóasszony personae 2
Inas personae 4

Konyhabeliek

Főkonyhamester uram
Vicekonyhamester Nagy Jakab /*Nagy Jakob*/
Nyolc öreg szakács
Szakácsinas personae 4
Ajtónállók 2
Konyhasáfár 2
Tálnok 1
Fejércipó sütők numero 3

⁵⁶ Egy betű föléírásával „Telna”-ból javítva.

⁵⁷ Az iraton esett folt (és a mikrofilm rossz minősége) miatt a név olvashatatlan.

⁵⁸ Szalánczy Erzsébetnek, Barcsai Ákos feleségének külön kis udvaráról van szó.

Urunk ajtónálló/i/ 3

Csatlós personae 4

Lovászmester uramék

Basa Mihály uram /*Bassa Mihaly*/

Floka László uram /*Floka Laszlo*/

Vajna András uram /*Vaina Andras*/

Lovasok personae 6

Kocsisok, fellajtáristae personae 20

Szekeresmester Türi János /*Thury Janos*/

Mesteremberek

Borbély Gergely /*Borbely Gergely*/

Szabóknak

Virginás

Egy kovács

2 szőcsek

Posták

Kovács György /*Kovats Gyeörgy*/

Boros István /*Boros Istvan*/

Krista posta /*Krista Posta*/

Tatár János /*Tatar Janos*/

Karacs posta /*Karacz Posta*/

Trombitások

Tolmács zsidó Júdás /*Sido Judas*/

Timburás

Dobos Mózes /*Dobos Moyses*/

Egy sipos

Agárhordozók numero 3

Madarászok 2

Tanácsurak

Haller Gábor uram önnagysága /*Haller Gabor*/

Bethlen János uram /*Betlen Janos*/

Petki István uram /*Petki Istvan*/

Lázár György uram /*Lazar Gyeörgy*/

Basa Tamás uram /*Bassa Tamas*/

Hermann Mihály uram /*Hermann Mihaly*/

Bánffy György uram /*Banffi Gyeorgy*/

Udvari főemberek

Barcsai András /*Barczai Andras*/

Barcsai Gáspár /*Barczai Gaspar*/

Tholdalagi Mihály /*Tholdalagi Mihaly*/

Pelei Ferenc uram⁵⁹ /*Pellej Ferentz*/

Assessor uraimék

Lengyel uram /*Lengyel*/

Daniel Ferenc uram /*Daniel Ferentz*/

Farkas Ferenc uram /*Farkas Ferentz*/

Sárpataki Márton uram /*Sarpataki Marton*/

Pókai Gáspár uram /*Pokai Gaspar*/

Udvari hadnagyok

Udvarhelyi János uram /*Udvarhely Janos*/

Rác Péter uram /*Racz Peter*/

Farkas György /*Farkas Gyeörgy*/

Kun István /*Kunn Istvan*/

Szemere Pál /*Szemmere Pal*/

Szilágyi Mihály /*Szilagyi Mihaly*/

Gyalogkapitányok

Szakmári István /*Szakmari Istvan*/

Brassai hadnagy

2 zászlótartó

Szemények kapitánya

Nagy Zsigmond /*Nagy Sigmond*/

Kapitány Péter /*Kapitan Peter*/

⁵⁹ Bár az Apafi-korból ismerünk egy Pelei Ferencet, komolyan felmerül annak lehetősége is, hogy Petki Ferenc nevének torzult alakjáról van szó, aki szintén részt vett a beszercei országgyűlésen. A kérdés egyelőre nem eldönthető.

Rövidítések, forrás- és irodalomjegyzék

- MNL OL X 1249. A Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára. Beszterce város és kerület levéltára – Missiles
- MNL FML Vathy lt. A Magyar Nemzeti Levéltár Fejér Megyei Levéltára, „Vathy József letéte”

*

CZIRÁKI
2011

CZIRÁKI Zsuzsanna: *Autonóm közösség és központi hatalom. Udvar, fejedelem és város viszonya a Bethlen-kori Brassóban*. Bp., 2011.

DIENES
2001

DIENES Dénes: *Keresztúri Bíró Pál (1594?–1655)*. Sárospatak, 2001.

JENEY-TÓTH
2012

JENEY-TÓTH Annamária: „*Urunk udvarnépe*”. *Udvar és társadalma Báthori Gábor és Bethlen Gábor fejedelemsége idején a kolozsvári számadáskönyvek tükrében*. Debrecen, 2012.

JENEY-TÓTH
2015

JENEY-TÓTH Annamária: *Ifjabb Rákóczi György váradi udvartartásának kezdetei (1638–1640–1642)*. In: „*Várad, Erdély kapuja...*” *Nagyvárad történelmi szerepe a fejedelemség korában. (Tanulmányok Biharország történetéről 2.)*. Szerk. OBORNI Teréz et alii. Nagyvárad, 2015, 79-102.

KÁRMÁN
2006

KÁRMÁN Gábor: *Az erdélyi török deákok. Kora újkori értelmiségiek állami szolgálatban*. In: *Sic Itur ad Astra*, 18(2006), 1–2, 155–182.

KOLTAI
2001

Magyar udvari rendtartás. Utasítások és rendeletek. Kiad. KOLTAI András. Bp., 2001.

SZABÓ
2007

SZABÓ András Péter: *Beszterce város levéltárának történetéhez*. In: *Levéltári Közlemények* 78(2007), 1, 99–127.

SZABÓ
2013

SZABÓ András Péter: *Az erdélyi fejedelmi udvar besztercei látogatásai*. In: *Urbs. Magyar várostörténeti évkönyv*, 8(2013), 129–165.

SZILÁGYI
1894

SZILÁGYI Sándor: *Apafi Mihály udvartartása*. In: *Történelmi Tár*, 17(1894), 557–563.

TRÓCSÁNYI
1980

TRÓCSÁNYI Zsolt: *Erdély központi kormányzata 1540–1690*. Bp., 1980.